

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

Hodnocení dopadů regulace podle Obecných zásad pro hodnocení dopadů regulace schválených usnesením vlády není k návrhu tohoto zákona zpracováno, neboť předsedkyně Legislativní rady vlády rozhodla na základě žádosti předkladatele a jím předloženého přehledu dopadů návrhu právního předpisu, že se toto hodnocení v souladu s čl. 76 odst. 2 Legislativních pravidel vlády neprovede.

I. OBECNÁ ČÁST

1. Zhodnocení platného právního stavu, včetně zhodnocení současného stavu ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

1.1. K dosavadní úpravě spotřebitelských smluv

1.1.1. Koupě zboží

Stávající právní úprava tzv. spotřebitelské koupě vychází ze směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES ze dne 25. května 1999 o některých aspektech prodeje spotřebního zboží a záruk na toto zboží. Směrnice je postavena na principu minimální harmonizace; ponechává tedy členským státům prostor pro příznivější úpravu pro spotřebitele. Směrnice stanoví podmínky shody s kupní smlouvou (tedy řádného plnění), odpovědnost prodávajícího za vady, které věc měla při převzetí, hierarchii práv z vadného plnění, lhůtu pro jejich uplatnění (v délce dvou let), včetně důkazního břemene stran existence vady při převzetí (v délce šesti měsíců). Dále směrnice upravuje právo postihu konečného prodávajícího vůči odpovědnému podnikateli ve smluvním řetězci a náležitosti obchodní záruky.

Na vnitrostátní úrovni je příslušná regulace obsažena v zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“ nebo „OZ“). Především jde o právní úpravu v pododdílu 5: Zvláštní ustanovení o prodeji zboží v obchodě (§ 2158 až 2174), části čtvrté, hlavy druhé, dílu prvním, oddílu druhém. Na spotřebitelskou koupi se dále použijí obecná ustanovení o koupi a ustanovení pododdílů o koupi movité věci a nemovité věci. Obecná pravidla odpovědnosti za vadné plnění jsou dále obsažena v § 1916 až 1925 OZ. Osobní působnost české právní úpravy se již tradičně vztahuje nejen na spotřebitele, ale také na jiné osoby nepodnikající (srov. 2158 odst. 1 OZ).

V určitých aspektech lze stávající právní úpravu hodnotit jako nepřilíš vyhovující z hlediska jasnosti a srozumitelnosti, vzhledem k významnému postavení, které v každodenním právním styku zaujímá. Nejistota panovala (panuje) stran existence tzv. zákonné záruky, kterou upravoval starý občanský zákoník č. 40/1964 Sb. Současný text občanského zákoníku však

v této otázce není jednoznačný, když na jednu stranu hovoří jen o odpovědnosti za vady existující při převzetí (§ 2161 odst. 1 OZ), na druhou stranu na jiném místě i o vadách, které se vyskytnou po převzetí (§ 2165 odst. 1 OZ). Dalším problematickým bodem je podoba hierarchie práv z vadného plnění (viz i značně odlišná interpretace v odborné literatuře)¹, která je v důsledku vrstvení obecných a zvláštních úprav nepřehledná. V obecné úpravě dále existují některá pravidla, která se ve spotřebitelsko-podnikatelských vztazích nemohou s ohledem na požadavky evropského práva uplatnit a je třeba je vyloučit (např. § 2110, 2111 nebo § 2112 OZ), což bez výslovné úpravy klade vysoké nároky na adresáty právní úpravy. Jistota nepanuje ani stran věcné působnosti pododdílu o prodeji zboží v obchodě. Zákon v této souvislosti používá jednak pojem „zboží“, což by spolu s povahou zde obsažených pravidel ukazovalo spíše na hmotné movité věci, jednak obecný pojem „věc“, který zahrnuje i věci nemovité a nehmotné. Otázkou je zejména, zda se daná pravidla vztahují i na koupi věci nemovité, jež je jinak upravena v samostatném pododdílu 3, a případně která z kolidujících pravidel mají mít přednost. Ve stávající právní úpravě nejsou dostatečně zohledněny články 4 a 6 směrnice č. 1999/44/ES, týkající se práva postihu konečného prodávajícího vůči odpovědnému podnikateli a náležitostí obchodní záruky.

1.1.2. Digitální obsah a digitální služby

Závazky, jejichž obsahem je poskytování digitálního obsahu nebo digitálních služeb, dosud nebyly na evropské ani národní úrovni uceleně upraveny. Částečně je na ně pamatováno ve směrnici o právech spotřebitelů (č. 2011/83/EU)², která však reguluje obecně uzavírání smluv na dálku a mimo obchodní prostory. Existuje tedy povinnost podnikatelů informovat spotřebitele o vlastnostech digitálního obsahu [čl. 5 odst. písm. g) a h) a čl. 6 odst. písm. r) a s)]; dále je jeho specifická povaha zohledněna u odstoupení od smlouvy v rámci tzv. doby na rozmyšlenou. V občanském zákoníku se jedná o ustanovení § 1811 odst. 2 písm. h) a i), § 1836 a 1837.

Digitálním obsahem jsou data vytvořená a poskytovaná v digitální podobě (čl. 2 odst. 11 směrnice č. 2011/83/EU). Jde například o audio- a video- soubory, počítačové programy, aplikace, digitální hry, e-knihy a jiné elektronické publikace. Digitální obsah je věcí v právním smyslu (§ 489 OZ).

Digitální službou je služba, která uživateli umožňuje vytvářet, zpracovávat, uchovávat nebo přistupovat k datům v digitální podobě nebo sdílet a jinak nakládat s daty v digitální podobě vytvořenými tímto uživatelem nebo jiným uživatelem digitální služby, včetně technologie „software-as-a-service“. Jde například o služby sdílení video-, audio- či jiných souborů,

¹ Srov. například komentář k § 2169 OZ prof. Luboše Tichého [in *J. Švestka, J. Dvořák, J. Fiala aj. Občanský zákoník. Komentář. Svazek V* (§ 1721-2520, relativní majetková práva 1. část), Wolters Kluwer, Praha, 2014] a komentář doc. Blanky Vítové [in *Hulmák, M. a kol. Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část* (§ 2055–3014). Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014].

² Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU ze dne 25. října 2011 o právech spotřebitelů, kterou se mění směrnice Rady 93/13/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES a zrušuje směrnice Rady 85/577/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES.

zpracovávání textu, digitální hry nebo hry nabízené v prostředí „cloud computing“ a sociálních médií.

Digitální obsah a digitální služba budou zpravidla chráněny právem duševního vlastnictví. Nejedná se však o jejich definiční znak. Existuje i digitální obsah a digitální služby, které takové ochrany nepoživají, a rovněž i způsoby poskytování, kterými k zásahu do tohoto práva nedochází. Poskytování digitálního obsahu a digitálních služeb tedy nelze ztotožňovat s oprávněním užití předmět chráněný právem duševního vlastnictví. Případná omezení vyplývající z tohoto práva (či jiného práva třetí osoby) jsou právní vadou (§ 1920 OZ).

Na závazky, jejichž obsahem je poskytování digitálního obsahu nebo digitálních služeb, lze v současné době patrně (případně analogicky) aplikovat právní úpravy několika smluvních typů, zejména koupě, díla (s nehmotným výsledkem) a nájmu, případně její relevantní části, na základě typové podobnosti. Na vadné plnění a práva z něj vyplývající lze primárně aplikovat obecnou úpravu obsaženou v § 1914 až 1925 OZ. Z těchto ustanovení vyplývá povinnost plnit bez vad s vlastnostmi vymíněnými nebo obvyklými tak, aby bylo možné použít předmět plnění podle smlouvy, případně i podle jejího účelu. Zákon rozlišuje mezi vadami odstranitelnými a neodstranitelnými, přičemž prvně zmíněné spojuje s právem na opravu, doplnění nebo slevu; nejde-li vadu odstranit a brání-li to současně řádnému užívání předmětu plnění, může nabyvatel buď odstoupit od smlouvy, anebo požadovat přiměřenou slevu. V případě závazků, které lze klasifikovat jako koupi, respektive dílo (viz § 2085 odst. 1 věta druhá, příp. § 2615 odst. 2 OZ), lze patrně aplikovat ustanovení pododdílu o prodeji zboží v obchodě.

V současné době není předkladateli známa žádná judikatura vyšších soudů, která by se touto problematikou zabývala.

1.1.3. Diskriminace a rovnost mužů a žen

Stávající právní úprava nevykazuje nedostatky z hlediska zákazu diskriminace a rovnosti mužů a žen. Regulace se vztahuje obecně na vztahy mezi podnikateli a spotřebiteli, resp. nepodnikateli. Ani z hlediska nepřímé diskriminace nebyly zjištěny nedostatky.

1.2. **Nové evropské směrnice**

V květnu 2019 byly na úrovni Evropské unie, po čtyřech letech projednávání příslušných návrhů Evropské komise, přijaty dvě nové směrnice, a sice

- směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/770 ze dne 20. května 2019 o některých aspektech smluv o poskytování digitálního obsahu a digitálních služeb (dále také jen „směrnice o digitálním obsahu“);
- směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/771 ze dne 20. května 2019 o některých aspektech smluv o prodeji zboží, o změně nařízení (EU) 2017/2394 a směrnice 2009/22/ES a o zrušení směrnice 1999/44/ES (dále také jen „směrnice o prodeji zboží“).

Předmětné unijní předpisy upravují převážně práva spotřebitelů z vadného plnění. Cílem obou směrnic je zajistit vysokou úroveň ochrany a právní jistoty pro evropské spotřebitele, zejména při přeshraničních nákupech, a zároveň usnadnit podnikům, obzvláště malým a středním, prodeje v celé Evropské unii.

Právním základem je článek 114 Smlouvy o fungování EU, který umožňuje Unii přijímat opatření ke sbližování vnitrostátních úprav členských států za účelem vytvoření a fungování vnitřního trhu.

Členské státy jsou povinny směrnice zapracovat do vnitrostátního práva do 1. července 2021 s tím, že nová úprava vstoupí v účinnost 1. ledna 2022.

1.2.1. Směrnice o prodeji zboží

Nová směrnice č. 771/2019 nahrazuje výše zmíněnou směrnicí č. 1999/44/ES. Na rozdíl od stávající úpravy je v režimu úplné harmonizace (s několika odchylkami).

Směrnice o prodeji zboží se vztahuje na smlouvy, na základě nichž se za úplatu převádí vlastnické právo k hmotné movité věci (tj. zboží), včetně zboží, které má být teprve vyrobeno nebo vytvořeno.

Směrnice o prodeji zboží nově reguluje zboží s digitálními prvky, tj. s digitálním obsahem nebo digitální službou, které jsou se zbožím spojeny takovým způsobem, že by bez nich zboží nemohlo plnit své funkce. Podmínkou je, že jsou tyto digitální prvky poskytovány „podle kupní smlouvy“ (v pochybnostech se má za to, že tomu tak je). Prodávající v takovém případě odpovídá i za vady digitálního obsahu nebo digitální služby. Jde například o „chytré“ mobilní telefony, počítače, hodinky a spotřebiče. Pro zboží s digitálními prvky platí některá zvláštní pravidla, která zohledňují specifika tohoto druhu věcí daná jejich digitálními vlastnostmi. Ta jsou relevantní zejména z hlediska okamžiku rozhodného pro stanovení odpovědnosti prodávajícího za vadu věci, s čímž souvisí také povinnost digitální obsah či službu po určité dobu aktualizovat [čl. 6 písm. d), čl. 10]. Pokud však hmotný nosič slouží jen jako nosič digitálního obsahu (CD, DVD, USB, paměťové karty apod.), nejedná se o zboží ve smyslu směrnice o prodeji zboží a směrnice se neuplatní (viz dále).

Oproti stávající směrnicí č. 1999/44/ES dochází k posílení práv spotřebitelů zejména prodloužením doby, po kterou je presumována existence vady již při převzetí („obráceného“ důkazního břemene) ze šesti měsíců na jeden rok (čl. 11) a zakotvením práva rovnou odstoupit od smlouvy, je-li vada natolik závažné povahy, že to odůvodňuje okamžité ukončení smlouvy (čl. 14 odst. 3).

Unijní normotvůrce odůvodňuje přijetí nové úpravy především usnadněním přeshraničního prodeje zboží, potažmo posílením konkurenceschopnosti Evropské unie a podporou růstu. Jedním z faktorů ovlivňujících přeshraniční obchod v Evropské unii jsou rozdíly ve smluvním právu jednotlivých států. Pro spotřebitele znamená nejistotu ohledně základních smluvních práv, která negativně ovlivňuje jejich důvěru v přeshraniční obchod. Pro podniky znamená zejména dodatečné náklady na právní služby. Harmonizace základních smluvních práv by měla motivovat spotřebitele k větším objemům přeshraničních nákupů a podniky, zejména malé a střední, k přeshraniční expanzi.

1.2.2. Směrnice o digitálním obsahu

Směrnice č. 770/2019 upravuje některé aspekty smluv o poskytování digitálního obsahu a digitálních služeb uzavíraných mezi podnikateli a spotřebiteli. Je rovněž v režimu úplné harmonizace.

Působnost směrnice o digitálním obsahu se neomezuje na konkrétní smluvní typ či typy. Pravidla míří na celou škálu závazků, jejichž obsahem je „poskytování“ digitálního obsahu nebo digitální služby. V některých případech lze závazek klasifikovat jako smlouvu kupní, o dílo, nájemní či služební (podle současné právní úpravy výslovně nepojmenovanou).

Plnění může být poskytnuto jednorázově (např. koupě CD s hudbou) nebo opakovaně (např. zpřístupnění nové e-knihy každý měsíc) či soustavně po určitou dobu (např. měsíční přístup do filmové knihovny na internetu). Rovněž lze rozlišovat z hlediska způsobu odevzdání předmětu plnění, primárně podle toho, zda je dodán či zpřístupněn na hmotném nosiči, nebo bez hmotného nosiče. V druhém případě lze dále rozlišovat, zda dochází ke stažení obsahu do uživatelského digitálního prostředí nebo zda mu je obsah pouze zpřístupněn prostřednictvím internetu („cloud computing“, „web streaming“).

Směrnice č. 770/2019 rozlišuje mezi plněním formou jednorázového aktu a soustavným plněním po určitou dobu. Případy jednorázového plnění prakticky míří na smlouvy, jejichž předmětem je digitální obsah (tj. např. koupě). Jako určující kritérium pro tyto závazky zmiňuje směrnice jednorázový akt poskytnutí (zpřístupnění) a následný časově neomezený přístup spotřebitele k digitálnímu obsahu (recitál č. 56). Na druhou stranu, jestliže má být podle smlouvy digitální služba nebo digitální obsah přístupný po určitou ujednanou dobu, případně po dobu trvání závazku ze smlouvy uzavřené na dobu neurčitou, jedná se o soustavné plnění. Do této kategorie má podle směrnice č. 770/2019 spadat například i online streaming videa, a to bez ohledu na délku záznamu, nebo poskytnutí počítačového programu na určitou dobu s tím, že se v určitých intervalech bude aktualizovat.

V případě jednorázového plnění a soustavného plnění po určitou dobu jsou určité aspekty upraveny odlišně. Jedná se o okamžik rozhodný pro stanovení odpovědnosti prodávajícího za vadu (čl. 8 odst. 4, čl. 11 odst. 3) a povinnost digitální obsah či službu po určitou dobu aktualizovat (čl. 8 odst. 2).

Směrnice o digitálním obsahu upravuje v zásadě shodné smluvní aspekty jako směrnice o prodeji zboží. Konkrétně upravuje tyto otázky: čas plnění (čl. 5) a práva v případě prodlení s plněním (čl. 13), kritéria souladu se smlouvou (čl. 6 až 10), práva z vadného plnění, včetně lhůt a důkazního břemene (čl. 11, 12, 14 až 18), možnost jednostranné změny digitálního obsahu nebo digitální služby poskytovaných po určitou dobu (čl. 19) a právo postihu mezi podnikateli (čl. 20).

Unijní normotvůrce odůvodňuje přijetí nové úpravy především usnadněním přístupu k digitálnímu obsahu a digitálním službám, rozvojem digitální ekonomiky Evropské unie a stimulací celkového růstu. Jedním z faktorů ovlivňujících přeshraniční obchod v Evropské unii jsou rozdíly ve smluvním právu jednotlivých států, případně obecně nejistota ohledně právního režimu použitelného na transakce s digitálním obsahem a službami. Pro spotřebitele znamená nejistotu ohledně základních smluvních práv, která negativně ovlivňuje jejich

důvěru v přeshraniční obchod. Pro podniky znamená zejména dodatečné náklady na právní servis. Harmonizace základních smluvních práv by měla motivovat spotřebitele k větším objemům přeshraničních nákupů a podniky, zejména malé a střední, k přeshraniční expanzi.

2. Odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy, včetně dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Návrh zákona má primárně za cíl transponovat do českého právního řádu nové směrnice z oblasti spotřebitelských smluv. Hlavní principy navrhované právní úpravy jsou tedy dány unijní předlohou. Nové směrnice byly přijaty především za účelem dalšího rozvoje vnitřního trhu, zvýšení konkurenceschopnosti Evropské unie a obecně podpory růstu. Za tímto účelem směrnice plně harmonizují některé aspekty smluv o prodeji zboží a poskytování digitálního obsahu a digitálních služeb spotřebitelům. Harmonizovaná pravidla mají poskytovat spotřebitelům vysokou ochranu při transakcích v celé Unii a vyšší kvalitu života. Směrnice usilují o dosažení rovnováhy mezi vysokou ochranou spotřebitele a podporou konkurenceschopnosti podniků. Směrnice o prodeji zboží dále směřuje k posílení udržitelných spotřebních návyků a oběhového hospodářství. Činí tak zejména zařazením životnosti mezi tzv. objektivní kritéria pro posouzení souladu zboží se smlouvou. Zboží bude vadné, nebude-li mít životnost, jaká je obvyklá pro zboží téhož druhu a jakou může spotřebitel rozumně očekávat.

Ve vztahu k provedení směrnic do vnitrostátního právního řádu jsou hlavními principy především vytvoření přehledné, jasné a srozumitelné právní úpravy pro spotřebitele a začlenění směrnic do systematiky a koncepce občanského zákoníku při naplnění požadavků směrnic. Ve vztahu k regulatorním možnostem, které směrnice poskytuje, jsou volena taková řešení, která se jeví z pohledu českého práva a tuzemských společenských a hospodářských podmínek jako nejvhodnější. Principem je zachování stávající úrovně ochrany spotřebitele. Cílem návrhu zákona je v neposlední řadě odstranění výkladových nejasností a nepřesností stávající právní úpravy.

Navrhovaná právní úprava není v rozporu se zákazem diskriminace, ani nemá dopad na rovnost mužů a žen.

3. Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy v jejím celku

Návrh zákona má za cíl uvést právní úpravu spotřebitelských smluv obsaženou v občanském zákoníku do souladu s požadavky unijního práva, respektive zapracovat do ní požadavky nových směrnic. Dosavadní právní úprava vyhovuje požadavkům směrnice jen z části; ve zbytku je třeba přikročit k novelizaci.

Podle ustálené judikatury Soudního dvora Evropské unie, provedení směrnice do vnitrostátního práva nevyžaduje nezbytně formální a doslovné převzetí jejích ustanovení do výslovné a specifické právní normy; může postačovat i obecný právní rámec, pokud tento účinně zajišťuje úplné uplatnění směrnice dostatečně jasným a přesným způsobem.

Za účelem splnění požadavku právní jistoty je obzvláště důležité, aby v případě, kdy daná směrnice směřuje k založení práv pro jednotlivce, byli nositelé těchto práv schopni rozpoznat veškerá svá práva a mohli se jich případně dovolávat před vnitrostátními soudy.

Každý členský stát je totiž povinen uskutečnit provedení směrnice tak, aby plně odpovídalo požadavkům na jasnost a jistotu právních situací uloženým normotvůrcem Evropské unie v zájmu dotčených osob usazených ve členských státech. Za tímto účelem musejí být ustanovení směrnice provedena s nezpochybnitelným závazným účinkem, jakož i s požadovanou specifičností, přesností a jasností.³

4. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Navrhovaná právní úprava je v souladu s ústavním pořádkem České republiky. Předmětem novely je oblast soukromého práva, především smluvní závazkové vztahy. Na dotčenou problematiku přímo nedopadají žádné normy ústavního pořádku, ani nebyla předmětem rozhodovací činnosti Ústavního soudu České republiky.

V širším kontextu se návrh dotýká ústavního práva vlastnit majetek (čl. 11 Listiny), práva podnikat (čl. 26 odst. 1 Listiny), práva na příznivé životní prostředí (čl. 35 Listiny) a ústavních zásad rovnosti (plynoucích z čl. 1 Listiny) a autonomie vůle (plynoucích z čl. 2 odst. 3 Listiny), potažmo z nich dovozeného principu ochrany slabší strany (viz náleží Ústavního soudu ČR ze dne 19. 1. 2017, sp. zn. I ÚS 3308/16).

Navrhovaná úprava je jako celek s těmito principy v souladu. Sleduje legitimní cíl, kterým je ochrana slabší strany (spotřebitele), který se objektivně nalézá ve slabším postavení (informační asymetrie, nerovná vyjednávací síla). Navrhovaná pravidla na řadě míst dotvářejí předpokládanou vůli spotřebitele, aniž by však zcela zapovídala možnost odchylného ujednání. V několika případech regulace zatěžuje podnikatele (prodávajícího, poskytovatele digitální služby) povinností prokázat určité skutečnosti. To je odůvodněno předpokládanou profesionalitou podnikatele, která mu umožňuje takový důkaz opatřit podstatně snáz, než by tomu bylo u spotřebitele. Zvýhodnění spotřebitele je na jiných místech návrhu vyváжено úpravou příznivější pro podnikatele. Jde zejména o stanovení hierarchie práv z vadného plnění a nemožnost spotřebitele odstoupit od smlouvy pro nevýznamnou vadu. Návrh dále zakotvuje právo postihu konečného prodávajícího proti odpovědné osobě ve smluvním řetězci. Vyššími požadavky na vlastnosti zboží prodávaného spotřebitelům, zejména na jejich životnost, návrh usiluje o udržitelnější spotřebu, jež by byla šetrná k životnímu prostředí.

5. Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie nebo obecnými

³ Viz rozsudek Soudního dvora Evropské unie ve věci C-102/08, *SALIX* [2009], b. 40–42 a tam citovanou judikaturu.

právními zásadami práva Evropské unie, popřípadě i s legislativními záměry a s návrhy předpisů Evropské unie

Návrh zákona směřuje k zajištění takové slučitelnosti. Cílem návrhu je řádné a včasné promítnutí obsahu následujících právních předpisů Evropské unie:

- směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/770 ze dne 20. května 2019 o některých aspektech smluv o poskytování digitálního obsahu a digitálních služeb a
- směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/771 ze dne 20. května 2019 o některých aspektech smluv o prodeji zboží, o změně nařízení (EU) 2017/2394 a směrnice 2009/22/ES a o zrušení směrnice 1999/44/ES.

Obsah návrhu zákona plně vychází z předmětných směrnic v rozsahu, v němž jsou tyto založeny na přístupu úplné harmonizace.

Ve zbytku, tj. tam, kde směrnice ponechávají vnitrostátnímu zákonodárci určitou volbu či prostor pro vlastní řešení, je třeba zvolit taková řešení, která se jeví z pohledu českého práva a tuzemských společenských a hospodářských podmínek jako nejvhodnější.

6. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Na předmětnou problematiku kromě primárního práva Evropské unie bezprostředně nedopadá žádná mezinárodní smlouva, jíž by byla Česká republika vázána.

7. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, dále sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, a dopady na životní prostředí

7.1. Dopad na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty

Navrhovaná právní úprava by neměla mít žádné bezprostřední dopady na státní rozpočet ani na ostatní veřejné rozpočty. Z úvah unijního normotvůrce o tom, že směrnice přispějí k hospodářskému růstu, by bylo možné vyvozovat, že tento růst se pozitivně promítne i v daňových příjmech členských států.

7.2. Dopad na podnikatelské prostředí

Navrhovaná regulace se týká z většiny právních vztahů mezi podnikateli a spotřebiteli, a pokud jde o právo postihu, též právních vztahů mezi podnikateli navzájem. Dopad bude mít

na podnikatele, kteří prodávají zboží nebo poskytují digitální obsah a digitální služby spotřebitelům, a na další osoby v tomto smluvním řetězci.

Změna zákona vyvolá náklady podnikatelů na seznámení se s novou právní úpravou. V řadě případů budou muset podnikatelé vynaložit náklady na přizpůsobení se novým požadavkům zákona, zejména v souvislosti s poskytováním digitálního obsahu a digitálních služeb, které dosud nepodléhalo přímé regulaci. Nepříznivě na podnikatele dopadá odpovědnost za poskytování aktualizací tzv. zabudovaného digitálního obsahu a digitálních služeb.

Jako pozitivní změna pro podnikatele, kteří se zaměřují i na klientelu v jiných členských státech, může být vnímána jednotnější úprava, kterou nové směrnice přinášejí. Rozdíly mezi vnitrostátními úpravami se zmenší a tím i potřeba seznamovat se se specifiky cizích právních úprav a přizpůsobování se jim. Dle unijního zákonodárce mají harmonizovaná pravidla vést ke zvýšení objemu nákupů ze strany spotřebitelů.

Kladně (i pro výlučně tuzemsky zaměřené podnikatele) lze hodnotit vyjasnění právní úpravy, zejména pokud jde o hierarchii práv z vadného plnění, vyloučení možnosti spotřebitele odstoupit od smlouvy pro nevýznamnou vadu a zakotvení práva postihu konečného prodávajícího (poskytovatele) vůči odpovědné osobě ve smluvním řetězci. Pozitivně lze hodnotit přímou úpravu nových jevů v právu souvisejících s digitálním obsahem a digitálními službami. Jejich regulace může předejít nejistotě stran možného posouzení soudy.

Pozitivní dopad na podnikatelské prostředí může mít zavedení textové formy. Do budoucna může ve vhodných případech nahradit požadavek písemné formy a tím přispět o odstranění administrativní zátěže s tím spojené.

7.3. Sociální dopady

Předkladatel neočekává, že by úprava ve směrnících, respektive navrhovaná zákonná úprava mohla mít bezprostřední sociální dopady.

Z úvah unijního normotvůrce o tom, že směrnice přispějí k hospodářskému růstu, by bylo možné vyvozovat, že tento růst se pozitivně promítne i do sociální oblasti (např. v oblasti vyšší zaměstnanosti či ve formě většího množství prostředků ve státní pokladně na sociální věci). Směrnice jako jeden ze svých pozitivních dopadů uvádějí zvýšení kvality života osob v důsledku vyšších požadavků na kvalitu zboží a na lepší dostupnost digitálního obsahu a digitálních služeb.

7.4. Dopady na životní prostředí

Problematiky ochrany životního prostředí se dotýká směrnice o prodeji zboží, když akcentuje téma životnosti zboží. Životnost je ve směrnici chápána jako schopnost zboží udržet si při obvyklém používání požadované funkce a výkonnost. Toto hledisko je zahrnuto mezi objektivní kritéria pro posuzování souladu zboží se smlouvou. Aby bylo zboží v souladu, mělo by mít životnost, jaká je obvyklá pro zboží stejného druhu a jakou může spotřebitel rozumně očekávat vzhledem k povaze konkrétního zboží, a vzhledem k jakémukoli

veřejnému prohlášení učiněnému jakoukoli osobou ve smluvním řetězci nebo v jejím zastoupení.

Podle preambule směrnice je zajištění delší životnosti zboží důležité proto, aby se dosáhlo udržitelnějších spotřebních návyků a oběhového hospodářství. Současně tím má být zabráněno vstupu zboží, které neodpovídá těmto požadavkům, na vnitřní trh Evropské unie.

Směrnice o prodeji zboží dále dává spotřebiteli v případě vady zboží volbu mezi jeho opravou nebo výměnou. Prodávající může provedení opravy odmítnout jen v případě, že je právně nebo fakticky nemožná anebo je ve srovnání s druhou možností nepřiměřeně nákladná.

Potenciálně může mít pozitivní dopad na životní prostředí zavedení textové formy, která představuje dostupnější variantu zejména při jednání elektronickými prostředky. Tím by mohl být omezen počet právních jednání učiněných na listině.

8. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Směrnice o prodeji zboží nemá dopady ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů. Změny navržené v souvislosti s ní nepřinášejí žádná nová práva ani povinnosti adresátů právní úpravy ve vztahu k této problematice.

Směrnice o digitálním obsahu obsahuje řadu ustanovení, která se problematiky osobních údajů dotýkají. Děje se tak zejména v souvislosti se situacemi, kdy jsou osobní údaje poskytovány jako protiplnění za poskytnutí digitálního obsahu či digitální služby. Směrnice nicméně neupravuje podmínky pro zákonné zpracování osobních údajů, neboť tato otázka je upravena zejména obecným nařízením o ochraně osobních údajů (č. 2016/679, tzv. GDPR). V důsledku toho je jakékoli zpracování osobních údajů spadající do oblasti působnosti této směrnice zákonné pouze tehdy, pokud je v souladu s GDPR.

9. Zhodnocení korupčních rizik

Návrh zákona upravuje soukromoprávní vztahy soukromých osob; neupravuje pravomoc ani působnost orgánů veřejné moci. Návrh zákona nepřijímá žádná opatření, ve kterých by bylo možné spatřovat potenciální korupční rizika.

10. Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu

Navrhovaná právní úprava neobsahuje žádné ustanovení, které by mělo dopad na bezpečnost nebo obranu státu.

II. ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K článku I

Bod 1 (§ 504a)

Odstavec 1

V rámci obecných ustanovení o věcech se navrhuje vymezit digitální obsah. Digitální obsah je stále častěji předmětem soukromoprávních vztahů a do budoucna lze počítat s dalším rozvojem tohoto segmentu trhu. Občanský zákoník tento pojem v současné době již používá v dílu o uzavírání spotřebitelských smluv, aniž by jej definoval [viz § 1811 odst. 2 písm. h) a i), § 1836 a 1837]. Jedná se o základní pojem směrnice o digitálním obsahu i směrnice o prodeji zboží. Z tohoto důvodu se jeví vhodným jej vymezit společně pro celý kodex, potažmo i právní řád jako celek.

Navržená definice vychází z čl. 2 odst. 1 směrnice č. 770/2019 a čl. 2 odst. 6 směrnice č. 771/2019. Digitálním obsahem jsou data vytvořená a poskytovaná v digitální podobě. Zahrnuje například videosoubory, audiosoubory, hudební soubory, počítačové programy, aplikace, digitální hry, e-knihy a ostatní elektronické publikace.

Digitální službu podle názoru předkladatele za věc považovat nelze a z tohoto důvodu je její vymezení navrhováno až v rámci její právní úpravy.

Odstavce 2 a 3

Navrhuje se zakotvit vymezení směrnicevých pojmů kompatibility a interoperability (čl. 2 odst. 10 a 12 směrnice č. 770/2019) jakožto vlastností typických pro digitální obsah. Vzhledem k tomu, že se jedná o pojmy, jejichž obsah není obecně znám, navrhuje se jejich zakotvení do zákona. Tyto vlastnosti se dále vyskytují i v souvislosti s jinými objekty (zboží a digitální služby).

Bod 2 (§ 563a)

Navrhuje se upravit právní jednání učiněné v textové formě, která na jedné straně umožňuje dlouhodobé zachycení projevu vůle jednatelů a jeho následnou reprodukci, na straně druhé nevyžaduje podpis jednatelů. Představuje tedy jistý kompromis mezi bezformálností a písemnou formou. Návrh se inspirovává zejména čl. I-1:106 Návrhu obecného referenčního rámce (DCFR) a německým občanským zákoníkem (§ 126b BGB).

Textová forma má především funkci dokumentační a informativní; funkce varující je spíše umenšena. Co se týče důkazní funkce, ponechává se na soudní praxi, jakou důkazní sílu textové formě v konkrétním případě přisoudí.

Zavedení textové formy nahrazuje dosud užívanou textovou podobu (§ 1819 OZ). Požadavek textové formy tedy bude zakotven zejména v transpozičních právních úpravách (spotřebitelské smlouvy, zájezd). Předpokládá se, že v budoucnu bude zvažováno užití textové formy v dalších ustanoveních občanského zákoníku a dalších zákonů, kde je

v současné době stanoven požadavek písemné formy a kde by s ohledem na povahu těchto jednání postačovala textová forma. Rovněž se předpokládá, že si smluvní strany díky výslovnému znění v zákoně budou textovou formu ve smyslu § 564 OZ sjednávat.

Pro zákonnou definici se navrhuje zvolit termín užívaný v § 1819 OZ. Ačkoli termín „textová“ není z legislativně technického hlediska zcela ideální (srov. Polčák, R. in *Elektronické právní jednání – změny, problémy a nové možnosti v zákoně č. 89/2012 Sb.*, Bulletin advokacie, X, 2013, s. 34), navrhuje se jej ponechat pro zřetelné odlišení od případů, v nichž se vyžaduje písemná forma právního jednání.

Požadavek textové formy bude splněn tehdy, bude-li právní jednání zachyceno například na listině, trvalém nosiči dat jako je CD či USB nebo i v případě e-mailu zaslaného do schránky příjemce. Oproti tomu se internetové stránky zpravidla nepovažují za vhodné medium splňující požadavky textové formy. Adresát by měl mít možnost informace uchovat alespoň po dobu, která je nezbytná k ochraně jeho zájmů v daném případě.

Obsah právního jednání musí být vyjádřen abecedními nebo jinými srozumitelnými znaky. V úvahu tak přichází vyjádření nejen pomocí latinské abecedy, ale i prostřednictvím například japonských znaků či Braillova písma. Vyloučeno je naopak užití pouze grafických symbolů (srov. Bar, C., Clive, E. in *Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law, Draft Common Frame of Reference (DCFR)*, Full Edition, Volume 1, Oxford University Press, 2010, s. 105).

Německý kodex požaduje, aby textová forma zachycovala jméno jednajícího. Účelem této náležitosti je, aby osoba, jíž je právní jednání určeno, byla s to rozpoznat, kdo vůči ní právně jedná. Navrhuje se stanovit obdobný požadavek s tím rozdílem, že jméno jednajícího nemusí být zachycena přímo v právním jednání, ale stačí, bude-li jeho osoba zjistitelná i jinak, např. podle emailové adresy odesílatele.

Bod 3 (§ 1819)

Ustanovení se navrhuje vypustit s ohledem na nový § 563a.

Bod 4 (§ 1843, 1854, 1857, 1866, 2525, 2530a, 2531 a 2532)

Promítnutí § 563a.

K variantě I (záruka za jakost):

Občanský zákoník nyní upravuje záruku za jakost obecně v § 1919 OZ a dále u kupní smlouvy v § 2113 a násl. OZ. Obě úpravy se přitom částečně překrývají, na druhou stranu však v některých ohledech vykazují rozdíly. Vedle toho je třeba do občanského zákoníku zakomponovat „obchodní záruku“, jak ji upravuje směrnice č. 771/2019 ve svém článku 17. Ponecháním všech úprav vedle sebe by mohla vzniknout poměrně komplikovaná a nepřehledná situace. Navrhuje se tedy úpravu zjednodušit zachováním pouze jedné, obecně použitelné právní úpravy. Návrh počítá se dvěma variantami. Varianta I spočívá v ponechání

právní úpravy záruky za jakost v obecných ustanoveních o řádném plnění, jejím doplněním a vypuštěním právní úpravy obsažené u kupní smlouvy. Výhodu této varianty lze spatřovat v její obecné aplikovatelnosti v souvislosti s různými smluvními vztahy.

Body 5 až 7 (§ 1919)

Ustanovení o záruce za jakost se formulačně zpřesňuje tak, aby vyhovovalo čl. 17 směrnice č. 770/2019 o obchodní záruce. Záruka je jednostranným právním jednáním poskytovatele záruky, zejména výrobce, prodávajícího nebo jiné osoby ve smluvním řetězci. Obsahem záruky může být zejména právo odstoupit od smlouvy („vrácení kupní ceny“), výměna věci, oprava nebo poskytnutí jiné služby související s nápravou neuspokojivého stavu předmětu plnění. Jedná se o dobrovolný závazek poskytovatele záruky, je tedy primárně na něm, k jakým povinnostem se v záruce zaváže.

Záruku lze převzít jen nad rámec zákonných povinností z vadného plnění, které má ten, kdo záruku poskytuje, aby tímto způsobem nedocházelo ke klamání zákazníků. Prakticky se toto omezení týká jen prodávajícího.

Převzetí záruky reklamou se v odstavci 2 doplňuje z § 2113 OZ.

Doplnění v odstavci 3 rovněž navazuje na vypuštění právní úpravy záruky za jakost u kupní smlouvy. Pravidlo o počátku běhu záruční doby stávající právní úprava postrádá. S ohledem na její obecnost se navrhuje stanovit počátek na přechod nebezpečí škody na věci na nabyvatele. Dále se doplňuje pravidlo pro případ, kdy vadu způsobí vnější událost. Pravidlo § 2116 věta druhá se převzít nenavrhuje, neboť již vyplývá z toho, co stanoví věta první.

Body 8 a 9 (§ 1921)

Promítnutí změn v § 1919 OZ.

Bod 10 (§ 1922)

Promítnutí změn v § 1919 OZ.

Dále se navrhuje sjednotit terminologii používanou v souvislosti s vytýkáním (oznamováním) vad a uplatňováním práv z vadného plnění. Preferuje se termín „vytknutí vady“, s ním pracuje právě obecná úprava práv z vadného plnění. Po vytknutí vady běží nabyvateli obecná promlčecí lhůta jeho práv z vadného plnění. Stavit by se primárně měla lhůta pro vytknutí vady (v obecné úpravě šestiměsíční). O dobu, po kterou nemohl nabyvatel věc z toho důvodu užívat, se celková lhůta pro vytknutí vad prodlužuje.

- - -

K variantě II (záruka za jakost):

Varianta II spočívá ve vypuštění právní úpravy záruky za jakost v obecných ustanoveních o řádném plnění a v ponechání a doplnění právní úpravy obsažené u kupní smlouvy. Pro tuto variantu hovoří především typická souvislost s kupní smlouvou. V úpravě smlouvy o dílo je již nyní odkazováno na použití úpravy záruky za jakost u kupní smlouvy. V souvislosti s jinými smlouvami nepřipadá využití tohoto institutu příliš v úvahu. I pro takový případ lze však stanovit, že se zde obsažená ustanovení použijí obdobně.

Bod 5 (§ 1919)

Ustanovení se navrhuje vypustit. Vymezení záruky za jakost bude obsaženo v § 2113 OZ spolu se způsoby, kterými je záruka převzata.

Bod 6 (§ 1921)

Ustanovení se navrhuje vypustit. Bude upraveno v § 2117 OZ.

Bod 7 (§ 1922)

Vypouští se odkaz na záruční dobu. Dále se navrhuje sjednotit terminologii používanou v souvislosti s vytýkáním (oznamováním) vad a uplatňováním práv z vadného plnění. Preferuje se termín „vytknutí vady“, s nímž pracuje právě obecná úprava práv z vadného plnění. Po vytknutí vady běží nabyvateli obecná promlčecí lhůta jeho práv z vadného plnění. Stavit by se primárně měla lhůta pro vytknutí vady (v obecné úpravě šestiměsíční). O dobu, po kterou nemohl nabyvatel věc z toho důvodu užívat, se celková lhůta pro vytknutí vad prodlužuje.

Bod 11 (§ 1924)

Vzhledem k obecné povaze tohoto ustanovení se navrhuje vypustit odkaz na specifická práva z vadného plnění.

Bod 12 (§ 2085)

Působnost je rozšířena v pododdílu o prodeji zboží v obchodě (viz navrhovaný § 2158 odst. 2 OZ), kam systematicky náleží.

Bod 13 (§ 2090)

Ustanovení odstavce 2 je přesunuto do pododdílu o prodeji zboží v obchodě (viz navrhovaný § 2159 odst. 2 OZ), kam systematicky náleží.

K variantě I (záruka za jakost):

Bod 14 (§ 2113 až 2117)

Ustanovení se navrhuje vypustit. Úprava záruky za jakost bude ponechána pouze v § 1919 OZ.

- - -

K variantě II (záruka za jakost):

Body 11 a 12 (§ 2113)

Vymezení záruky za jakost se formulačně zpřesňuje tak, aby vyhovovalo čl. 17 směrnice č. 770/2019 o obchodní záruce. Záruka je jednostranným právním jednáním poskytovatele záruky, zejména výrobce, prodávajícího nebo jiné osoby ve smluvním řetězci.

Obsahem záruky může být zejména právo odstoupit od smlouvy („vrácení kupní ceny“), výměna věci, oprava nebo poskytnutí jiné služby související s nápravou neuspokojivého stavu předmětu plnění. Jedná se o dobrovolný závazek poskytovatele záruky, je tedy primárně na něm, k jakým povinnostem se v záruce zaváže. Záruku lze převzít jen nad rámec zákonných povinností z vadného plnění, které má ten, kdo záruku poskytuje, aby tímto způsobem nedocházelo ke klamání zákazníků. Prakticky se toto omezení týká jen prodávajícího.

Bod 13 (§ 2114)

Ustanovení vyjmenovává způsoby, jakými lze záruku převzít. Slučuje obsah stávajícího § 2114 OZ a zrušovaného § 1919 OZ.

Bod 14 (§ 2115 a 2116)

Zohledňuje se, že poskytovatelem může být i osoba odlišná od kupujícího, zejména výrobce.

Bod 15 (§ 2117)

Doplňuje se pravidlo ze zrušovaného § 1921 odst. 2 OZ.

Bod 16 (§ 2117a)

Pokud by byla záruka za jakost převzata v souvislosti s jinou než kupní smlouvou, lze postupovat přiměřeně podle výše uvedených ustanovení.

Bod 15 (§ 2131)

Změna je činěna v návaznosti na zúžení věcné působnosti pododdílu o prodeji zboží v obchodě pouze na hmotné movité věci. Současně se však chce zachovat stávající standard práv spotřebitelů při koupi věcí nemovitých. Navrhuje se tedy doplnit pravidlo o důkazním břemenu stran existence vady nemovité věci. Projeví-li se vada do dvou let od přechodu nebezpečí škody na věci na kupujícího-spotřebitele, má se za to, že vada existovala již při přechodu nebezpečí škody a je na prodávajícím, aby prokázal, že věc vadu neměla. Pravidlo svědčí pouze spotřebitelům, použije se tedy jen ve spotřebitelsko-podnikatelských vztazích (viz § 419 a 420 OZ). Vytkne-li spotřebitel v této době vadu, dvouletá lhůta pro vytknutí vady se staví.

Bod 16 (§ 2131a až 2131e)

K novému pododdílu

V souvislosti s transpozicí směrnice č. 770/2019 se navrhuje zařadit nový pododdíl o koupi digitálního obsahu. Digitální obsah představuje specifickou kategorii věcí, na jejíž převod by se měla uplatnit některá zvláštní pravidla. Tato pravidla se navrhuje upravit dispozitivně obecně, neboť tytéž právní otázky mohou vyvstávat i mimo oblast spotřebitelského práva a dosud nejsou zákonem výslovně řešeny. Návrh nerozlišuje mezi případy, kdy je digitální

obsah jako nehmotný statek poskytnut na hmotném nosiči a kdy je poskytován bez hmotného nosiče.

V současné době nepanují pochybnosti o povaze závazku v případě, že je digitální obsah zachycen na hmotném nosiči: kupující nabývá vlastnické právo k tomuto nosiči, na něm zachycený obsah může užívat po neomezenou dobu. Ve svém právu s věcí libovolně nakládat může být vlastník omezen, jestliže bude obsah chráněn právem duševního vlastnictví. Kupující s obsahem tedy nemůže nakládat takovým způsobem, k němuž by byl zapotřebí souhlas nositele práva duševního vlastnictví. Takové omezení je nicméně běžné i pro ryze hmotné předměty a nemusí pramenit jen z práva duševního vlastnictví (srov. 1761 OZ). Otázkou je, jak přistoupit k případům, kde hmotný nosič absentuje. Předkladatel zastává názor, že transakce shodné povahy lišící se pouze způsobem poskytnutí digitálního obsahu by měla být klasifikována stejně. Toto řešení je ostatně přijímáno i dalšími evropskými právními řády, včetně německého a rakouského, které jsou naší právní kultuře nejbližší. V této souvislosti je také poukazováno na skutečnost, že užití tohoto obsahu je ve výsledku možné pouze prostřednictvím určitého hmotného nosiče.⁴ Nabyvatel má také často možnost si daný obsah existující dosud jen v digitální podobě na hmotný nosič převést (např. vytištěním knihy, uložením hudebních souborů na datový nosič).

Jednorázové transakce, jejichž předmětem je poskytnutí digitálního obsahu k časově neomezenému užívání za úplatu, se tedy navrhuje upravit v rámci koupě. Uvedené řešení podle názoru předkladatele plně koresponduje s koncepcí nového civilního kodexu, který se přiklonil k širokému pojetí věci (§ 489 OZ). Důvodová zpráva k občanskému zákoníku na straně 117 jmenuje nehmotné věci jako způsobitelné předměty vlastnického práva.

§ 2131a

Odstavec 1 vymezuje působnost pododdílu. Digitální obsah bude často chráněn právem duševního vlastnictví, zejména právem autorským. Tato práva nejsou ustanoveními tohoto pododdílu dotčena. Dojde-li k porušení těchto práv, bude se postupovat podle relevantních právních předpisů. Ve vztahu ke kupujícímu bude nastalá situace představovat právní vadu. Může se tedy domáhat nápravy na prodávajícím. Ustanovení promítá čl. 3 odst. 9 směrnice č. 770/2019.

§ 2131b

V odstavci 1 se navrhuje upravit čas plnění a okamžik odevzdání digitálního obsahu kupujícímu. Čas plnění je ponechán na ujednání stran, není-li však takového ujednání, navrhuje se převzít pravidlo ze směrnice č. 770/2019 a stanovit prodávajícímu povinnost odevzdat digitální obsah bez zbytečného odkladu po uzavření smlouvy (čl. 5 odst. 1). Druhá věta rovněž zakotvuje pravidlo ze směrnice (čl. 5 odst. 2). Digitální obsah je odevzdán kupujícímu, je-li kupujícímu přístupný, a to i prostřednictvím technického (hmotného i virtuálního) nástroje, který si k tomu kupující zvolil, a prodávající již nemusí činit žádné další kroky k tomu, aby jej kupující mohl užívat. Tímto technickým zařízením může být například elektronická platforma nebo cloudové úložiště. Proávající by neměl být odpovědný za

⁴ Srov. S. Lorenz, in: Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch (MüKo), vol. 3 (publ.: C.H. Beck, Munich), § 474, č. 10.

případné selhání tohoto technického zařízení, provozuje-li jej třetí osoba a kupující si jej zvolil. To však neplatí, má-li prodávající nad tímto zařízením kontrolu nebo existuje-li tu smluvní vztah mezi prodávajícím a třetí osobou provozující technické zařízení anebo jedná-li se o jedinou volbu, kterou mu prodávající k přístupu nabídl. V takovém případě prodávající odpovídá i za to, že bude mít kupující přístup k tomuto technickému zařízení, a tedy i k digitálnímu obsahu.

Poslední věta prvního odstavce zakotvuje pravidlo ze směrnice č. 770/2019, že důkazní břemeno stran skutečnosti, zda byl digitální obsah kupujícímu zpřístupněn, nese prodávající (čl. 12 odst. 1). Vychází se z předpokladu, že pro kupujícího by takový důkaz mohl být vzhledem ke složitosti předmětu těžko opatřitelný.

V odstavci 2 se navrhuje transponovat čl. 8 odst. 6 směrnice č. 770/2019. Nedohodnou-li se strany jinak, má být digitální obsah odevzdán v nejnovější verzi dostupné v době uzavření smlouvy.

§ 2131c

Jedním ze stěžejních ustanovení směrnice č. 770/2019 je odpovědnost prodávajícího za aktualizaci digitálního obsahu. Ta může mít různou povahu.

Předně jde o aktualizaci digitálního obsahu, na níž se strany dohodly ve smlouvě. Ta se může vztahovat jak k udržování ujednaných vlastností digitálního obsahu (tj. odstraňování odhalených nedostatků), tak k rozšíření o nové funkcionality a vlastnosti („upgrade“). Není-li digitální obsah aktualizován, jak bylo ujednáno, jedná se o jeho vadu a kupující má práva z vadného plnění. To platí i v případě, že je aktualizace provedena vadně nebo je neúplná.

Bez ohledu na to, zda byla aktualizace ujednána, odpovídá prodávající vždy alespoň za to, že si digitální obsah uchová vlastnosti, které měl při převzetí, i po určitou dobu po tomto okamžiku. To se promítá do jeho povinnosti digitální obsah v potřebném rozsahu aktualizovat. Na rozdíl od hmotných předmětů, kde lze na jejich životnost usuzovat z jejich provedení, v digitálním prostředí tímto způsobem uvažovat nelze. Povinnost aktualizace zohledňuje specifickou digitálních produktů a skutečnost, že se digitální prostředí může neustále měnit.

Vzhledem k rozmanitosti produktů, na které tato právní úprava dopadá, nelze dost dobře stanovit pevnou dobu, po kterou by měl prodávající za nezbytnou aktualizaci odpovídat. Směrnice tedy pracuje s neurčitým pojmem „rozumného očekávání“ kupujícího. V konkrétním případě je třeba přihlídnout k povaze a účelu digitálního obsahu, k okolnostem případu, obchodním zvyklostem a praxi zúčastněných stran. Často se tato doba bude rovnat době dvou let, v níž může kupující vytknout vady předmětu plnění. Jde-li o bezpečnostní aktualizace, připadá v úvahu i období delší (recitál č. 47 směrnice č. 770/2019).

Prodávající je povinen o dostupných aktualizacích kupujícího včas informovat a poučit ho o následcích, které jejich neprovedení může pro kupujícího mít.

Kupující se může rozhodnout digitální obsah neaktualizovat a ponechat jej v původní podobě. V takovém případě již prodávající neodpovídá za případné vady, které se vyskytnou v důsledku chybějící aktualizace; to samé platí v případě, že kupující opomene aktualizaci

včas provést. Odpovědnost prodávajícího však zůstane zachována, jestliže kupujícího nedostatečně poučil o následcích neprovedení aktualizace.

§ 2131d

V praxi může být pro kupujícího, který není v dané oblasti profesionál, obtížné (ne-li nemožné) prokázat, že digitální obsah měl vadu již při převzetí. Naopak prodávající by měl jakožto odborník disponovat potřebnými znalostmi, know-how a technologiemi potřebnými k tomuto zjištění. S ohledem na specifčnost a složitost digitálních produktů se navrhuje v obecné úpravě rovněž zakotvit vyvratitelnou domněnku stran okamžiku existence vady. Projeví-li vada do jednoho roku od převzetí digitálního obsahu, presumuje se, že byl digitální obsah již s vadou dodán. Kupujícího však nadále tíží důkazní břemeno stran existence vady, tj. musí prokázat, že digitální obsah není v souladu se smlouvou, vykazuje nedostatek.

Vada digitálního obsahu může mít svou příčinu i na straně kupujícího, zejména užívá-li jej s nevhodným hardwarem, softwarem nebo síťovým připojením. Proávající tedy může domněnku vyvrátit, prokáže-li, že kupující nemá potřebné technické vybavení nezbytné k bezvadnému fungování digitálního obsahu.

§ 2131e až 2131k

Na konci pododdílu o koupi digitálního obsahu se navrhuje upravit doplnění pro smlouvy uzavírané se spotřebiteli. V § 2131e až 2131k se doplňují pravidla ze směrnice č. 770/2019, která se v těchto vztazích musejí uplatnit. Věcná působnost právní úpravy je dále v souladu se směrnicí č. 770/2019 rozšířena i na smlouvy o zhotovení digitálního obsahu, tedy smlouvy o dílo. Rovněž je třeba rozšířit působnost i na závazky, kde jsou protiplněním osobní údaje kupujícího.

U řady ustanovení se navrhuje pouhý odkaz na pravidla obsažená v úpravě digitální služby. Výslovně se navrhuje upravit hierarchii práv z vadného plnění (§ 2131h) a lhůtu pro vytknutí vady (§ 2131j); v případě koupě digitálního obsahu se jedná o jednorázové plnění a odpovědnost prodávajícího se vztahuje zásadně k okamžiku odevzdání digitálního obsahu.

Pododdíl o koupi digitálního obsahu je dispozitivní. Jedná-li se však o spotřebitelskou smlouvu, jsou stanoveny přísnější požadavky na vyloučení aktualizací digitálního obsahu. Spotřebitel se také nesmí vzdát práva z vadného plnění před tím, než vytkl vadu digitálního obsahu. Obdobně to platí i v případě prodlení s plněním.

Jde-li o spotřebitelskou smlouvu, uplatní se právo postihu konečného prodávajícího podle navrhovaného § 2174b OZ.

Bod 17 (změna názvu)

Promítá se zúžení osobní působnosti pododdílu (viz bod 18).

Bod 18 (§ 2158 odst. 1)

V odstavci 1 se navrhuje zúžení osobní a věcné působnosti pododdílu. Pododdíl by se měl napříště vztahovat pouze na spotřebitelské smlouvy, tedy smlouvy, kde na straně kupujícího stojí spotřebitel (§ 419 OZ) a na straně prodávajícího podnikatel (§ 420 OZ). K tomuto kroku bylo přistoupeno s ohledem na jinak uplatňované užší pojetí spotřebitele v českém právním řádu a na zpřísnění regulace v důsledku transpozice směrnice o prodeji zboží. Věcnou působnost se navrhuje zúžit pouze na hmotné movité věci. Ustanovení o důkazním břemenu, které je dle předkladatele jediné relevantní v případě nemovitých věcí se navrhuje doplnit do pododdílu o koupi věci movité.

Bod 19 (§ 2158 odst. 2)

Pravidlo nyní obsažené v odstavci 2 se vypouští, neboť při existenci pravidel o neobjednaném plnění (§ 1838 OZ), dodatečných platbách (§ 1817 OZ), ale i pravidla o příslušenství podle nového § 2161 odst. 2 písm. d) OZ se jeví nadbytečným. Odstavec 2 se doplňuje v návaznosti na vypuštění v § 2085 odst. 1 OZ; jde o promítnutí čl. 3 odst. 2 směrnice č. 771/2019.

Bod 20 (§ 2158 odst. 3)

V odstavci 3 se upřesňuje působnost úpravy ve vztahu k věcem s digitálními vlastnostmi. Jde o promítnutí ustanovení směrnice č. 771/2019, která se týká „zboží s digitálními prvky“. Takovým zbožím se rozumí veškeré hmotné movité předměty, jež obsahují digitální obsah či digitální službu nebo jsou s digitálním obsahem či digitální službou propojeny, a to takovým způsobem, že by nepřítomnost digitálního obsahu či digitální služby bránila tomu, aby dané zboží plnilo své funkce [čl. 2 odst. 5 písm. b)].

Digitálním obsahem, který je tímto způsobem ve zboží obsažen nebo s ním propojen, může být například operační systém, aplikace nebo jiný software. V okamžiku uzavření smlouvy může být již ve zboží nainstalován, případně může být podle smlouvy nainstalován až po převzetí zboží. Digitální služby propojené se zbožím mohou spočívat například v průběžném poskytování dat o dopravě v navigačním systému nebo v průběžném poskytování individualizovaných tréninkových plánů u chytrých hodinek.

Podle směrnice má prodávající odpovídat také za případné vady zboží, které souvisí s jeho digitálními vlastnostmi. V některých případech však nemusí být plnění poskytováno na základě téže smlouvy uzavřené mezi kupujícím a prodávajícím. Přesto by i v těchto případech měl být vůči spotřebiteli odpovědný prodávající. Podmínkou je, že je tento digitální obsah nebo digitální služba poskytována „podle smlouvy“ (angl. „*under the sales contract*“). Předně sem tedy spadají případy, kdy toto plnění smlouva výslovně předpokládá. Dále sem spadají případy, kdy toto plnění sice smlouva výslovně nepředpokládá, nicméně vzhledem ke zvyklostem a rozumnému očekávání spotřebitele je toto plnění implicitně též obsahem smlouvy. Směrnice současně připouští, aby se strany dohodly, že věc bude poskytnuta i bez digitálního obsahu nebo digitální služby vlastností. Směrnice č. 771/2019 výslovně zmiňuje, že skutečnost, že spotřebitel musí souhlasit s licenční smlouvou s třetí osobou, aby mohl využívat digitální službu nebo digitální obsah, nepředstavuje vyloučení odpovědnosti prodávajícího.

Směrnice č. 771/2019 požaduje, aby v případě pochybností odpovídal prodávající (nikoli tato třetí osoba). To se promítá v poslední větě tohoto ustanovení: vyloučení odpovědnosti prodávajícího je možné jen v případě, že je to zřejmé, čili o tom nepanují pochybnosti.

Bod 21 (§ 2159)

Odstavec 1 zapracovává pravidlo obsažené v čl. 18 odst. 1 směrnice č. 2011/83/EU.

Do odstavce 2 se přesouvá obsah dosavadního § 2090 odst. 2 OZ. Zapracovává se zde pravidlo obsažené v čl. 20 směrnice č. 2011/83/EU, které se týká přechodu rizika. Směrnice stanoví, že spotřebitel má být chráněn před případným rizikem ztráty nebo poškození zboží, k nimž došlo před tím, než zboží získá do fyzického držení. Spotřebitel by měl být chráněn během přepravy, kterou zajistil nebo provedl podnikatel, a to i v případě, že si spotřebitel ze škály možností nabízených obchodníkem zvolil konkrétní způsob dodání zboží. Toto pravidlo by se však nemělo vztahovat na smlouvy, u nichž záleží na rozhodnutí spotřebitele, zda dodávané zboží převezme osobně nebo zda o jeho převzetí požádá dopravce. Pokud jde o okamžik přechodu rizika, mělo by se mít za to, že spotřebitel získal zboží do fyzického držení v okamžiku, kdy je obdržel.

Do odstavce 3 se přesouvá obsah dosavadního odstavce 2.

Bod 22 (§ 2159a)

Ustanovení upravuje právo spotřebitele odstoupit od smlouvy v případě prodlení prodávajícího s dodáním věci.

Odstavec 1 transponuje čl. 18 odst. 2 směrnice č. 2011/83/EU. Unijní normotvůrce odůvodňuje tuto úpravu tak, že v rámci pravidla týkajícího se pozdního dodání by mělo být zohledněno také zboží, které je pro spotřebitele třeba speciálně vyrobit či pořídit a které prodávající nemůže znovu použít, aniž by utrpěl značnou ztrátu. Proto by mělo být stanoveno pravidlo, které by prodávajícímu za určitých okolností umožnilo dodatečně přiměřené prodloužení dodací lhůty. Pokud prodávající zboží ve lhůtě dohodnuté se spotřebitelem nedodá, spotřebitel by před ukončením smlouvy měl prodávajícího vyzvat, aby zboží dodal v dodatečně přiměřené lhůtě, a měl by být oprávněn ukončit závazek, pokud prodávající zboží nedodá ani v uvedené dodatečně prodloužené lhůtě. Toto pravidlo by však nemělo platit v případě, že prodávající v jednoznačném prohlášení zboží odmítl dodat. Dále by nemělo platit za určitých okolností, kdy má dodací lhůta zásadní význam, například v případě svatebních šatů, které je třeba dodat před konáním svatby. Nemělo by platit ani za okolností, kdy spotřebitel informuje prodávajícího, že dodání zboží v konkrétní den má zásadní význam. Pokud prodávající nedodá zboží včas, měl by být spotřebitel v těchto konkrétních případech oprávněn smlouvu ukončit okamžitě po uplynutí původně dohodnuté dodací lhůty.

Odstavec 2 transponuje čl. 18 odst. 3 směrnice č. 2011/83/EU, podle kterého platí, že po ukončení smlouvy podnikatel bez zbytečných odkladů vrátí všechny částky, které spotřebitel uhradil na základě smlouvy.

Body 23 až 27 (§ 2161)

Odstavec 1

Odstavec 1 zapracovává čl. 5 a 6 směrnice č. 771/2019. Z pohledu unijního práva jde o problematiku souladu zboží se smlouvou, a v tomto případě konkrétně o tzv. subjektivní požadavky na soulad.

Věc musí předně splňovat požadavky, na kterých se prodávající s kupujícím dohodli. Mezi tyto požadavky může patřit mimo jiné množství, kvalita, druh a popis věci, její vhodnost pro určitý účel, jakož i dodání věci s dohodnutým příslušenstvím a návody. Sem spadají i případné vlastnosti věci, jež prodávající sdělil kupujícímu před uzavřením smlouvy v rámci informační povinnosti podle § 1820 OZ a které se podle § 1822 OZ staly součástí jejich smluvního ujednání.

Článek 6 písm. d) směrnice č. 771/2019 – dodání aktualizací – není v tomto odstavci transponován, neboť se nejedná o vlastnost, již by zboží mělo mít při převzetí. Požadavek směrnice je zohledněn v navrhovaném § 2161a OZ.

Odstavec 2

V odstavci 2 jsou upraveny tzv. objektivní požadavky souladu zboží se smlouvou. Jde o transpozici čl. 7 odst. 1 směrnice č. 771/2019.

Vedle požadavků, které si strany ujednaly, musí mít věc obecně řečeno obvyklé vlastnosti věci téhož druhu, které může kupující očekávat. Tím je zákonem suplována dohoda stran. Soulad by měl být posuzován mimo jiné s ohledem na účel, pro který by se věc téhož druhu obvykle použila, na to, zda je dodána spolu s příslušenstvím a návody, které může kupující rozumně očekávat, nebo zda odpovídá vzorku nebo modelu, který prodávající kupujícímu poskytl. Věc by rovněž měla mít takovou kvalitu a vlastnosti, které jsou obvyklé pro věc téhož druhu a které může kupující rozumně očekávat vzhledem k povaze věci a s ohledem na jakékoli veřejné prohlášení učiněné prodávajícím nebo v jeho zastoupení anebo jinými osobami ve smluvním řetězci.

Strany si mohou ujednat, že věc tyto obvyklé vlastnosti mít nebude. Proávající však musí před uzavřením smlouvy spotřebitele výslovně upozornit na tyto nedostatky a dohoda musí být učiněna výslovně a zvlášť (tj. není kryta paušálním konsensem s všeobecnými obchodními podmínkami). V praxi je možné tento požadavek splnit aktivním zaškrtnutím příslušného políčka či podobnou funkcí (tj. nikoli v režimu opt-out).

Odstavec 3

Stanoví se zde výjimka z vázanosti podnikatele veřejnými prohlášeními, zejména reklamou. Jde o transpozici čl. 7 odst. 2 směrnice č. 771/2019.

Odstavec 4

Jakýkoli nesoulad, který je způsoben nesprávnou montáží (instalací) zboží, včetně nesprávné instalace digitálního obsahu či digitální služby, jež jsou ve věci obsaženy nebo s ní propojeny, by měl být považován za nesoulad, byla-li montáž provedena prodávajícím nebo na jeho odpovědnost. Proávající odpovídá rovněž v případě, kdy montáž provedl spotřebitel, ale

vada se vyskytla v důsledku nedostatků v návodu k montáži, například z důvodu jeho neúplnosti nebo nejasnosti. Jde o promítnutí čl. 8 směrnice č. 771/2019.

Odstavec 5

Prodávající zásadně odpovídá jen za vady věci, které měla při převzetí (viz odstavec 1). V tento okamžik však často nejsou kupujícímu známy a projeví se až po určitou dobu, kdy kupující věc používá. Směrnice č. 771/2019 stanoví, že pokud se vada vyskytne v průběhu jednoho roku od převzetí, předpokládá se, že věc byla vadná již při převzetí. Je na prodávajícím jakožto profesionálovi, aby prokázal, že nebylo plněno vadně. V této době kupujícímu postačí, prokáže-li, že má věc vady (tj. neodpovídá smlouvě). Nemusí tedy prokazovat, že věc tuto vadu měla po celou dobu a že ji sám nezpůsobil. Důkazní břemeno spočívá na prodávajícím.

Domněnka, že vada v rozhodné době existovala, může být v některých případech neslučitelná s povahou věci nebo vady. V prvním případě by mohlo jít například o věci, které se ze své povahy kazí, jako jsou věci podléhající rychlé zkáze, například květiny, nebo věci určené k jednorázovému použití. Ve druhém případě by se mohlo jednat například o vadu, která může být pouze důsledkem jednání spotřebitele nebo zjevné vnější příčiny, k nimž došlo po převzetí věci.

Směrnice č. 771/2019 dává členským státům možnost stanovit, že namísto jednoleté lhůty budou uplatňovat lhůtu dvouletou. Využití této možnosti se nenavrhuje.

Ustanovení transponuje čl. 11 odst. 1 směrnice č. 771/2019.

Bod 28 (§ 2161a)

Jedním ze stěžejních ustanovení směrnice č. 771/2019 týkajících se právního režimu věcí s digitálními vlastnostmi je odpovědnost prodávajícího za aktualizaci digitálního obsahu nebo digitální služby. Povinnost aktualizace zohledňuje specifičnost digitálních produktů a skutečnost, že se digitální prostředí může neustále měnit. Na rozdíl od tradičního zboží nemůže kupující usuzovat na jeho životnost z jeho provedení. Povinnost aktualizace může mít různou povahu.

Odstavec 1

Předně jde o aktualizaci digitálního obsahu a služeb, na níž se strany dohodly ve smlouvě. Ta se může vztahovat jak k udržování ujednaných vlastností (tj. odstraňování odhalených nedostatků), tak k rozšíření o nové funkcionality či vlastnosti („upgrade“). Nejsou-li digitální obsah nebo digitální služba aktualizovány, jak bylo ujednáno, jedná se o jeho vadu a kupující má práva z vadného plnění. To platí i v případě, že je aktualizace provedena vadně nebo je neúplná. Ustanovení zpracovává čl. 6 písm. d) směrnice č. 771/2019.

Odstavec 2

Bez ohledu na to, zda byla aktualizace ujednána, odpovídá prodávající vždy alespoň za to, že si digitální obsah nebo digitální služba uchovají vlastnosti, které měly při převzetí, i po

určitou dobu po tomto okamžiku. To se promítá do jeho povinnosti digitální obsah nebo digitální službu v potřebném rozsahu aktualizovat.

Směrnice č. 771/2019 určuje trvání této odpovědnosti v závislosti na povaze poskytování digitálního obsahu nebo digitální služby.

Mají-li být digitální obsah nebo digitální služba poskytnuty formou jednorázového plnění, odpovídá prodávající po dobu, po kterou to kupující může „rozumně očekávat“. V konkrétním případě je třeba přihlídnout k povaze a účelu digitálního obsahu nebo služby, k okolnostem případu a obchodní zvyklosti a praxi zúčastněných stran. Často se tato doba bude rovnat době dvou let, v níž může kupující vytknout vady věci. Jde-li o bezpečnostní aktualizace, připadá v úvahu i období delší.

Jiný režim se uplatní v případě digitálního obsahu nebo digitální služby, které mají být poskytovány soustavně po určitou dobu. V tomto případě odpovídá prodávající po dobu dvou let. Jestliže je však ujednáno, že budou digitální obsah nebo digitální služba poskytovány po dobu delší, odpovídá po celou ujednanou dobu.

Rovněž jsou zde stanoveny doby, po kterou si věc má uchovat vlastnosti (soulad se smlouvou) dané digitálním obsahem nebo digitální službou. Tyto doby vycházejí z čl. 10 odst. 1 a 2 směrnice č. 771/2019.

Odstavec 3

Odstavec 3 zapracovává čl. 7 odst. 3 směrnice č. 771/2019, pokud jde o požadavek, aby prodávající zajistil, aby byl spotřebitel informován o aktualizacích, včetně aktualizací zabezpečení, které jsou nezbytné pro uvedení věci s digitálními vlastnostmi do souladu se smlouvou. Současně musí spotřebitele poučit o důsledcích, které jejich neprovedení může pro spotřebitele mít.

Odstavec 4

Jestliže se spotřebitel rozhodne, že aktualizace, které jsou pro bezvadnost věci s digitálními vlastnostmi nezbytné, nenainstaluje, nemůže očekávat, že věc bude i nadále odpovídat smlouvě. Proávající musí spotřebitele informovat o tom, že nenainstalování těchto aktualizací bude mít dopad na jeho odpovědnost za vady těch vlastností věci, jejichž soulad by měly příslušné aktualizace zajišťovat. Odstavec 4 je promítnutím čl. 7 odst. 4 směrnice č. 771/2019.

Odstavec 5

Má-li být digitální obsah nebo digitální služba poskytována soustavně po určitou dobu, odpovídá prodávající i za jakýkoli nesoulad digitálního obsahu nebo digitální služby, který se vyskytne nebo se projeví do dvou let od okamžiku převzetí věci. Je-li ujednáno poskytování po dobu delší než dva roky, odpovídá prodávající za jakýkoli nesoulad digitálního obsahu nebo digitální služby, který se vyskytne nebo se projeví během celé této doby. Po celou tuto nese prodávající důkazní břemeno ohledně skutečnosti, zda je plněno bez vad. Odstavec 5 je promítnutím čl. 11 odst. 3 směrnice č. 771/2019.

Bod 29 (§ 2164)

Ustanovení se navrhuje vypustit, neboť neodpovídá principům smluvní svobody a tržního hospodářství. K ochraně spotřebitelů se jeví dostatečným pravidlo formulované v § 10 odst. 6 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů. Prodávající musí na tyto vlastnosti věci zřetelně upozornit a dané výrobky musí být prodávány odděleně od bezvadných.

Bod 30 (§ 2165)

Ustanovení provádí čl. 10 odst. 1 směrnice 771/2019. Stanoví lhůtu, během které je kupující oprávněn vytknout vadu (tj. nesoulad se smlouvou).

Prodávající je spotřebiteli odpovědný za jakýkoliv nesoulad, který má věc v době převzetí, a který se projeví do dvou let od okamžiku převzetí. Unijní normotvůrce poznamenává, že vzhledem k tomu, že při provádění směrnice 1999/44/ES stanovila valná většina členských států období dvou let a že v praxi to účastníci trhu považují za přiměřenou dobu, mělo by toto období zůstat zachováno. Členským státům je nadále ponechána možnost zachovat či zavést delší lhůtu. Unijní normotvůrce to odůvodňuje tím, že členské státy by měly být oprávněny flexibilně zvýšit úroveň ochrany spotřebitele ve svém vnitrostátním právu. V českém právu je ustálená a zažitá dvouletá lhůta, a není žádný důvod ji měnit.

Jde-li o věci s digitálními vlastnostmi, je třeba brát v potaz též důsledky pravidla obsaženého v § 2161a, tedy aktualizace digitálního obsahu nebo digitální služby. V § 2161a odst. 2 je stanoveno, po jakou dobu je prodávající odpovědný za poskytování aktualizací. V případě, že tato povinnost nebude splněna, jedná se o vadu a kupující má právo na její nápravu.

Body 31 a 32 (§ 2166 odst. 1)

V odstavci 1 dochází k formulačním upřesněním a v případě textové formy k promítnutí nové terminologie.

Bod 33 (§ 2166 odst. 2)

Odstavec 2 se vypouští, neboť směřuje práva z vadného plnění a práva ze záruky za jakost.

Bod 34 (§ 2167)

Navrhované ustanovení vymezuje případy, kdy kupující nemá právo z vadného plnění, zejména z toho důvodu, že se o vadu věci vůbec nejedná. Předně je o případ, kdy kupující vadu sám způsobil, například nevhodným zacházením s věcí. Jestliže se kupující podílel na vzniku vady jen zčásti (tj. nezpůsobil ji sám), měla by se odpovědnost prodávajícího proporcionalně omezit. Dále se stanoví, že vadou věci není její opotřebení způsobené obvyklým užíváním nebo opotřebení již použité věci odpovídající míře jejího předchozího používání. V těchto případech se nejedná o vadu v pravém smyslu slova, neboť věc tento

nedostatek při převzetí neměla (případ první), anebo jej měla a kupující s tím při uzavření smlouvy souhlasil, a tedy při převzetí odpovídala smlouvě (případ druhý). Výslovná zmínka těchto případů se navrhuje ponechat.

Bez náhrady se navrhuje vypustit písmena a) a d). Vypuštění písmene a) je odůvodněno primárně vypuštěním § 2164 OZ, který umožňoval prodej vadných věcí jen za nižší než obvyklou cenu. Jestliže má být předmětem koupě věc, která vykazuje určitý nedostatek z hlediska obvyklých vlastností, pamatuje na tuto situaci již § 2161 odst. 2 alinea 2, kde je stanoven zvláštní požadavek na souhlas spotřebitele. Nejedná se tedy o vadu předmětu koupě. Písmeno d) se navrhuje vypustit z důvodu nejasnosti obsahu ustanovení (částečně může být zřejmě nahrazen doplněním „obráceného“ důkazního břemene v § 2161 odst. 5 OZ).

Body 35 a 36 (§ 2168)

Ustanovení se týká prodeje použitého zboží. Využívá se zde prostoru ponechaného pro vnitrostátní zákonodárce podle čl. 10 odst. 6 směrnice č. 771/2019, podle kterého členské státy mohou stanovit, že v případě použitého zboží mají prodávající a spotřebitel možnost dohodnout se na kratší lhůtě pro vytknutí vady, jež však nesmí být kratší než jeden rok. Lhůta v délce dvou let je obecně kompromisem mezi zájmy prodávajícího a spotřebitele, u použitého zboží tomu tak být nemusí.

Bod 37 (§ 2169)

Odstavec 1

Odstavec 1 je promítnutím čl. 13 odst. 2 a 3 směrnice č. 771/2019. Má-li věc vadu, má kupující v první fázi právo na její odstranění. To může mít podobu dodání nové věci bez vady (výměna), resp. dodání chybějící věci, nebo opravy věci [srov. § 2106 odst. 1 písm. a) až c)].

Kupující má v zásadě svobodnou možnost volby mezi opravou věci a její výměnou. Možnost volby je omezena pouze tehdy, pokud by zvolená možnost byla právně či fakticky nemožná nebo by ve srovnání s druhou dostupnou možností obnášela pro prodávajícího nepřiměřené náklady. Tuto přiměřenost je třeba hodnotit vzhledem k druhému způsobu nápravy, nikoliv absolutně (srov. rozsudek Soudního dvora Evropské unie ve spojených věcech *Weber/Putz*, C-65/09 a C-87/09). Odmítnutí požadovaného způsobu nápravy odůvodňují náklady, které jsou podstatně vyšší než náklady, které by bylo třeba vynaložit na druhý možný způsob nápravy. Za nepřiměřené by bylo lze považovat žádost kupujícího o výměnu vadné věci, pakliže by její vada spočívala pouze ve vadě součástky či součásti (nefunkční klimatizace v automobilu), jejíž nápravy by bylo možné dosáhnout výměnou součástky či součásti bez toho, aby bylo nutné nahrazovat celou věc.

Prodávající může odmítnout vadu odstranit (tj. opravit nebo vyměnit věc) v případě, že oprava ani výměna věci nejsou možné nebo by mu způsobily nepřiměřené náklady. Totéž platí, je-li jeden ze způsobů nemožný a druhý nepřiměřený.

Odstavec 2

Odstavec 2 zpracovává čl. 14 odst. 1 směrnice č. 771/2019. Přiměřená doba pro provedení opravy nebo výměny by měla odpovídat co nejkratší době potřebné k provedení opravy nebo výměny zboží. Tato doba by měla být stanovena objektivně s ohledem na povahu a složitost zboží, povahu a závažnost vady a úsilí potřebné k provedení opravy nebo výměny. V českém právním řádu je třeba tento pojem vykládat v kontextu § 19 odst. 3 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů, čili jako třicet dnů.

Prodávající je dále povinen vadu odstranit (provést opravu či výměnu) tak, aby to kupujícímu nezpůsobilo značné obtíže. Tyto obtíže je třeba hodnotit podle povahy věci a účelu, pro který kupující věc koupil. Půjde-li například o věc, kterou spotřebitel denně používá a oprava by si vyžádala několik týdnů, a prodávající kupujícímu nenabídne náhradní řešení (např. vypůjčení jiné věci), lze mít za to, že takový postup by kupujícímu způsobil značné obtíže.

Prodávající má povinnost vadnou věc u kupujícího na své náklady převzít nebo alespoň kupujícímu uhradit náklady na odevzdání věci. V případě, že kupující již věc instaloval či zabudoval v souladu s jejím účelem a vada se projevila až poté, nese prodávající i náklady související s odinstalováním věci.

Odstavec 3

Odstavec 3 týkající se obdobného využití pravidla o úplatě za uskladnění vychází z podnětů z podnikatelského prostředí. Spotřebitelé by tak měli být motivováni, aby opravené zboží včas přebírali zpět.

Bod 38 (§ 2169a a 2169b)

§ 2169a

Odstavec 1 transponuje čl. 13 odst. 4 směrnice č. 771/2019. Jestliže oprava nebo výměna nepřinesla spotřebiteli řádnou nápravu nesouladu, měl by mít spotřebitel právo na snížení ceny nebo na odstoupení od smlouvy. To platí zejména v případě, že prodávající opravu nebo výměnu neprovedl nebo je z okolností zřejmé, že je neprovede, nebo že uvedení zboží do souladu odmítl, neboť oprava ani výměna nejsou možné nebo by prodávajícímu způsobily nepřiměřené náklady. Obdobně tomu je i v případě, kdy se vada projeví opakovaně. Otázka, kolikrátý výskyt vady již odůvodňuje posun k prostředkům nápravy v druhém stupni, bude třeba posoudit podle okolností případu. V případě hodnotných či komplexních produktů bude spravedlivé umožnit prodávajícímu ještě jeden pokus o odstranění vady.

Je-li vada podstatným porušením smlouvy, měl by mít spotřebitel právo rovnou požadovat přiměřenou slevu nebo odstoupit od smlouvy. Bude se jednat o případy, kdy vada znemožňuje řádné užívání věci a nelze očekávat, že bude přičiněním prodávajícího uspokojivě odstraněna.

O situaci, kdy je vada podstatným porušením smlouvy, jde tehdy, když nesoulad je tak závažné povahy, že odůvodňuje okamžité snížení ceny nebo odstoupení od smlouvy.

V odstavci 2 je promítnut čl. 15 směrnice č. 771/2019, podle něhož snížení ceny musí být přiměřené k poklesu hodnoty zboží, které spotřebitel obdržel, ve srovnání s hodnotou, kterou by zboží mělo, kdyby bylo v souladu se smlouvou.

Odstavec 3 zapracovává čl. 13 odst. 5 směrnice č. 771/2019, podle něhož v zájmu zachování rovnováhy práv a povinností smluvních stran má mít spotřebitel právo závazek ukončit pouze v případech, kdy nesoulad není nevýznamný (angl. „minor“).

Kategorii „nevýznamných“ vad je třeba rozlišovat od vad, které jsou podstatným či nepodstatným porušením smlouvy (viz § 2106 a 2107 OZ). Nevýznamné vady budou podmnožinou vad, které jsou nepodstatným porušením smlouvy. Zpravidla půjde o drobné estetické vady věci, které nejsou přímo patrné. Důkazní břemeno ohledně prokázání toho, zda je nesoulad nevýznamný, nese prodávající.

Dále se navrhuje vyloučit aplikaci některých pravidel z obecné úpravy kupní smlouvy. Jde o § 2110 a 2111 OZ, které omezují právo kupujícího na odstoupení od smlouvy a na výměnu věci.

Odstavec 4 je promítnutím čl. 16 odst. 3 směrnice č. 771/2019.

§ 2169b

Jde o promítnutí čl. 13 odst. 6 směrnice č. 771/2019, podle kterého má spotřebitel má právo odepřít platbu jakékoli nesplacené části ceny nebo její části do té doby, než prodávající splní své povinnosti. Úprava podmínek a způsobu odepření platby spotřebitelem je ponechána na vnitrostátním právu. Toto ustanovení představuje zvláštní úpravu ve vztahu k § 2108 OZ.

Bod 39

§ 2170

Ustanovení se navrhuje vypustit. Výjimka pro situaci, kdy kupující před převzetím věci věděl, že věc má vadu, je nově obsažena v § 2161 odst. 2 alinea 2 OZ. Na případ, kdy vadu způsobil sám kupující, pamatuje § 2167 OZ.

§ 2171

Ustanovení se navrhuje vypustit, neboť není slučitelné se směrnicí č. 771/2019. Ve vztahu k těmto věcem je možné toliko zkrátit dobu, po kterou prodávající odpovídá. Pravidlo by tedy existovalo mimo plně harmonizovanou hierarchii prostředků nápravy.

Body 40 a 41 (§ 2172)

Navrhuje se sjednotit terminologii s obecnou úpravou („vytknutí vady“).

Bod 42 (§ 2173)

V první větě se navrhuje formulační upřesnění. V případě textové formy jde o promítnutí nové terminologie. V potvrzení by mělo být nově také uvedeno, jak dlouho prodávající vadu posuzoval (pro případy, kdy nebude náprava zjednána formou opravy). Odstraněním vady se rozumí oprava věci a dodání nové věci bez vady [§ 2106 odst. 1 písm. a) OZ].

Bod 43 (§ 2174)

Navrhuje se formulační upřesnění. Ustanovení je promítnutím čl. 21 odst. 1 směrnice č. 771/2019.

Bod 44

§ 2174a

Navrhované ustanovení transponuje požadavky směrnice č. 771/2019 týkající se tzv. obchodní záruky. Vymezení záruky za jakost (tj. obchodní záruky) je obsaženo v § 1919 OZ.

V odstavci 1 jsou promítnuty formální a obsahové náležitosti záruky za jakost poskytované spotřebiteli. Jedná se o promítnutí čl. 17 odst. 2 směrnice č. 771/2019. Zde uvedené náležitosti budou zpravidla uvedeny v záručním listu, který má být poskytnut v textové formě. Neznamena to však, že má poskytovatel záruky povinnost všechny tyto údaje uvádět v reklamě (viz odstavec 2). Pokud o to však kupující požádá, musí mu znění záruky (včetně zmíněných údajů) poskytnout v textové formě.

V odstavci 2 je promítnut požadavek čl. 17 odst. 3 směrnice č. 771/2019. Platnost záruky není vázána na splnění povinností stanovených v odstavci 1.

V odstavci 3 se promítá čl. 17 odst. 1 alinea 2 směrnice č. 771/2019, podle kterého se mají namísto podmínek záruky uvedených v záručním listu uplatnit podmínky přislíbené v reklamě, jsou-li tyto pro spotřebitele příznivější. To neplatí tehdy, pokud byla související reklama před uzavřením kupní smlouvy opravena stejným nebo srovnatelným způsobem, jakým byla sdělena. Unijní normotvůrce odůvodňuje tuto úpravu cílem zlepšit právní jistotu a zabránit uvádění spotřebitelů v omyl.

Odstavec 4 upravuje minimální práva na nápravu, která má spotřebitel vůči *výrobci*, který garantoval, že si věc po určité době při obvyklém použití uchová své funkce a výkonnost (záruka na životnost). Výrobce v tomto případě odpovídá spotřebiteli po celou záruční dobu. Minimálními právy spotřebitele jsou oprava nebo výměna zboží. Výrobce může spotřebiteli v prohlášení o záruce nabídnout příznivější podmínky, tj. i další práva. Jde o promítnutí čl. 17 odst. 1 směrnice č. 771/2019.

§ 2174b

Ustanovení upravuje právo postihu (regres) mezi jednotlivými články dodavatelského řetězce.

Promítnut je zde článek 18 směrnice č. 771/2019. Podle něj platí, že odpovídá-li prodávající spotřebiteli za nesoulad, který je důsledkem konání nebo opomenutí některé osoby v předchozích člancích smluvního řetězce, má prodávající právo domáhat se nápravy ze strany odpovědné osoby ve smluvním řetězci. Týká se to i nesouladu, který vyplývá z opomenutí aktualizace, včetně aktualizace zabezpečení, která by byla nezbytná k tomu, aby věc s digitálními vlastnostmi zůstala v souladu. Určení osoby, vůči níž má prodávající právo domáhat se nápravy, a podmínky výkonu tohoto práva, jsou ponechány na vnitrostátním právu. Toto pravidlo má přispět k alokaci ekonomických důsledků odpovědnosti za vadu věci u osoby, která vadu způsobila a tím k efektivnějšímu preventivnímu působení odpovědnosti.

Návrh se inspiruje zejména právní úpravou nizozemskou (čl. 7:25 nizozemského občanského zákoníku). Jako osobu, u níž má konečný prodávající (poslední článek řetězce) právo domáhat se nápravy, se navrhuje určit předchozí článek řetězce, tj. podnikatele, který konečnému prodávajícímu věc prodal, respektive který mu poskytl digitální obsah nebo digitální službu. Tento předposlední článek řetězce pak bude mít právo domáhat se nápravy u subjektu, který vadnou věc (vadný digitální obsah nebo digitální službu) prodal (poskytl) jemu. Tak se bude postupovat v rámci řetězce vzestupně až do chvíle, dokud není právo na náhradu uplatněno vůči tomu subjektu, který vadu svým konáním nebo opomenutím způsobil, tj. proti prvotnímu původci.

Náhrada oprávněné osobě náleží ve výši účelně vynaložených nákladů na zjednání nápravy ve vztahu ke spotřebiteli. Například se tedy může jednat o peněžitou částku odpovídající nákladům na opravu věci, poskytnuté slevě nebo hodnotě zboží, odstoupil-li spotřebitel od smlouvy nebo došlo k jeho výměně.

Právo na náhradu nevznikne, věděl-li (ve smyslu § 4 odst. 2 OZ) podnikatel o vadě věci v okamžiku jejího převzetí od předchozího článku řetězce. Právo na náhradu rovněž nevznikne tehdy, pokud vadná věc nebo vadný digitální obsah či digitální služba byly zakoupeny od předchozího článku řetězce pro jiné účely než pro další prodej spotřebitelům.

Ustanovení je kogentní povahy. Konečný prodávající ani další články smluvního řetězce, jimž svědčí právo postihu, se nemohou svého práva předem platně vzdát.

Bod 45 (§ 2635a až 2635m)

K novému dílu

Směrnice č. 770/2019 činí základní rozlišení mezi závazky, jejichž obsahem je soustavné plnění po určitou dobu a závazky, jejichž obsahem je jednorázové plnění, případně opakované jednorázové plnění. Mezi závazky prvně zmíněné řadí i *digitální službu*. Digitální služba, tak jak je vymezena ve směrnici č. 770/2019, vykazuje znaky různých typových smluv. Nejblíže je patrně smlouvě služební (jakožto závazek k určité činnosti), která však není v občanském zákoníku upravena, a smlouvě nájemní (jakožto závazek k přenechání věci k dočasnému užívání). Často nepůjde jen o vykonávání určité činnosti, ale o pouhé zpřístupnění určitého uživatelského prostředí. S ohledem na tyto těžkosti se navrhuje právní úpravu zakotvit v samostatném dílu. Systematicky se úpravu navrhuje přiřadit k úpravě obdobných služeb (péče o zdraví a kontrolní činnost).

§ 2635a

První odstavec vymezuje věcnou působnost oddílu. Definice digitální služby koresponduje s definicí obsaženou v čl. 2 odst. 2 směrnice č. 770/2019.

Druhý odstavec rozšiřuje působnost dílu i na smlouvy, jejichž předmětem je přenechání digitálního obsahu k dočasnému užívání. Z hlediska systematického není toto řešení ideální, když by tyto závazky měly být upraveny spíše v dílu druhém (přenechání věci k užití jinému). Z praktického pohledu se však toto spojení jeví vhodným, neboť relevantní právní úprava, která má být na tyto vztahy aplikována, je obsažena právě v dílu o digitální službě.

Předmětem těchto smluv je digitální obsah. Ten však není uživateli poskytován jednorázově k časově neomezenému užívání (jako je tomu v případě koupě), ale pouze po určitou dobu. V takovém případě je poskytovatel digitálního obsahu odpovědný za řádné poskytování digitálního obsahu po celou ujednanou dobu. Případem může být dodání antivirového programu na jeden rok.

Směrnice č. 770/2019 se obecně vztahuje na úplatné závazky, kde je spotřebitel povinen zaplatit cenu (v penězích). Úplata může být poskytnuta i formou poukázky nebo kupónu, které vyjadřují také peněžitou hodnotu. V praxi existují obchodní modely, v nichž jsou digitální obsah nebo digitální služba poskytovány výměnou za osobní údaje spotřebitele. Nová pravidla by tedy měla dopadat také na tyto smlouvy. Příkladem může být založení účtu na sociální síti, kdy výměnou za digitální službu poskytuje své jméno a elektronickou adresu. Za odměnu nejsou osobní údaje považovány, jestliže je poskytovatel shromažďuje pouze pro účely poskytování dané služby nebo pro splnění svých zákonných povinností. Zvláštní povaha protiplnění poskytovaného uživatelem se promítá v nemožnosti aplikovat některá pravidla tohoto oddílu, která jsou spjata s placením ceny (např. právo na slevu). Toto rozšíření se navrhuje zakotvit pouze pro spotřebitelské vztahy.

Ve třetím odstavci se navrhuje zakotvit vztah tohoto oddílu k případnému právu duševního vlastnictví. Tato práva nejsou ustanoveními tohoto oddílu dotčena (u koncového uživatele často ani nepůjde o užití díla ve smyslu autorského práva). Dojde-li k porušení těchto práv, bude se postupovat podle relevantních právních předpisů. Ve vztahu k uživateli bude nastat situace představovat právní vadu. Může se tedy domáhat nápravy na poskytovateli. Ustanovení promítá čl. 3 odst. 9 směrnice č. 770/2019.

§ 2635b

V odstavci 1 se navrhuje upravit čas plnění. Čas plnění je ponechán na ujednání stran, není-li však takového ujednání, má poskytovatel povinnost začít plnit bez zbytečného odkladu po uzavření smlouvy (čl. 5 odst. 2 směrnice č. 770/2019).

Druhá věta rovněž zakotvuje pravidlo ze směrnice (čl. 5 odst. 2). Digitální služba je zpřístupněna uživateli, je-li uživateli přístupná, a to i prostřednictvím technického (hmotného i virtuálního) nástroje, který si k tomu uživatel zvolil, a poskytovatel již nemusí činit žádné další kroky k tomu, aby ji uživatel mohl užívat. Tímto technickým zařízením může být například elektronická platforma nebo cloudové úložiště. Poskytovatel by neměl být odpovědný za případné selhání tohoto technického zařízení, provozuje-li jej třetí osoba a uživatel si jej zvolil. To však neplatí, má-li poskytovatel nad tímto zařízením kontrolu nebo existuje-li tu smluvní vztah mezi poskytovatelem a třetí osobou provozující technické zařízení anebo jedná-li se o jedinou volbu, kterou mu poskytovatel k přístupu nabídl. V takovém případě poskytovatel odpovídá i za to, že bude mít uživatel přístup k tomuto technickému zařízení, a tedy i k digitální službě.

Poslední věta prvního odstavce zakotvuje pravidlo ze směrnice č. 770/2019, že důkazní břemeno stran skutečnosti, zda byla digitální služba uživateli zpřístupněna, nese poskytovatel (čl. 12 odst. 1).

V odstavci 2 se navrhuje upravit následky prodlení s poskytováním digitální služby. Vzhledem k totožné úpravě v směrnici č. 2011/83/EU se navrhuje využít odkazu na § 2159a OZ, který toto pravidlo transponuje. Pokud uživatel z důvodu prodlení odstoupí od smlouvy, použijí se obdobně § 2635h až 2635j, které stanoví některá pravidla pro případ ukončení závazku.

§ 2635c

Ustanovení zakotvuje požadavky řádného plnění. Poskytovatel odpovídá, že digitální služba bude po celou ujednanou dobu poskytována řádně, tj. bez vad. Směrnice č. 770/2019 v této souvislosti uvádí, že krátkodobé výpadky služby nemusí být považovány za vadu, jsou-li jen zanedbatelné a nevyskytují-li se opakovaně (recitál č. 51).

Odstavec 1 stanoví tzv. subjektivní požadavky souladu se smlouvou. Jde o transpozici čl. 7 směrnice č. 770/2019. Digitální služba musí předně splňovat požadavky, na kterých se poskytovatel s uživatelem dohodli. Mezi tyto požadavky může patřit mimo jiné to, že služba odpovídá popisu, je poskytnuta v ujednaném rozsahu a kvalitě (jakosti) a vykazuje jiné ujednané vlastnosti. Dále musí být poskytována s ujednaným příslušenstvím, včetně návodu k instalaci a uživatelské podpory. Sem spadají i případné vlastnosti digitální služby, jež poskytovatel sdělit uživateli před uzavřením smlouvy v rámci informační povinnosti podle § 1820 OZ a které se podle § 1822 OZ staly součástí jejich smluvního ujednání. Článek 7 písm. d) směrnice č. 770/2019 – dodání aktualizací – není v tomto odstavci transponován; požadavek směrnice je zohledněn v navrhovaném § 2635d OZ.

V odstavci 2 jsou upraveny tzv. objektivní požadavky souladu se smlouvou. Jde o transpozici čl. 8 odst. 1 směrnice č. 770/2019. Vedle požadavků, které si strany ujednaly, musí mít digitální služba obecně řečeno obvyklé vlastnosti digitální služby téhož druhu, které může uživatel očekávat. Tím je zákonem suplována dohoda stran. Soulad by měl být posuzován mimo jiné s ohledem na účel, pro který by se digitální služba téhož druhu obvykle použila, na to, zda je poskytována spolu s příslušenstvím a návody, které může uživatel rozumně očekávat, nebo zda odpovídá zkušební verzi, který poskytovatel uživateli poskytl před uzavřením smlouvy. Digitální služba by rovněž měla mít takovou vlastnosti a výkonnostní parametry, které jsou obvyklé pro digitální službu téhož druhu a které může uživatel rozumně očekávat vzhledem k povaze digitální služby a s ohledem na jakékoli veřejné prohlášení učiněné poskytovatelem nebo v jeho zastoupení anebo jinými osobami ve smluvním řetězci. Strany si mohou ujednat, že digitální služba tyto obvyklé vlastnosti mít nebude. Poskytovatel však musí před uzavřením smlouvy kupujícího výslovně upozornit na tyto nedostatky a dohoda musí být učiněna výslovně a zvlášť (tj. není kryta paušálním konsensem s všeobecnými obchodními podmínkami). V praxi je možné tento požadavek splnit aktivním zaškrtnutím příslušného políčka či podobnou funkcí (tj. nikoli v režimu opt-out).

V odstavci 3 se stanoví výjimka z vázanosti poskytovatele veřejnými prohlášeními, zejména reklamou. Jde o transpozici čl. 8 odst. 2 směrnice č. 770/2019.

V odstavci 4 se navrhuje transponovat čl. 8 odst. 6 směrnice č. 770/2019. Nedohodnou-li se strany jinak, má být digitální obsah odevzdán v nejnovější verzi dostupné v době uzavření smlouvy.

V odstavci 5 se navrhuje transponovat čl. 9 směrnice č. 770/2019. Obdobně jako je tomu u spotřebitelské kupní smlouvy, i v případě digitálních služeb je poskytovatel odpovědný za jejich instalaci, respektive jejich integraci do digitálního prostředí uživatele. Tím je třeba rozumět jejich propojení s hardwarovým a softwarovým vybavením uživatele, včetně síťového připojení.

§ 2635d

Povinnost aktualizace zohledňuje specifickou digitálních produktů a skutečnost, že se digitální prostředí může neustále měnit. Na rozdíl od tradičního zboží nemůže uživatel usuzovat na jeho životnost z jeho provedení. Povinnost aktualizace může mít různou povahu.

Předně jde o aktualizaci, na níž se strany dohodly ve smlouvě. Ta se může vztahovat jak k udržování ujednaných vlastností (tj. odstraňování odhalených nedostatků), tak k rozšíření o nové funkcionality či vlastnosti („upgrade“). Není-li digitální služba aktualizována, jak bylo ujednáno, jedná se o jeho vadu a uživatel má práva z vadného plnění. To platí i v případě, že je aktualizace provedena vadně nebo je neúplná. Ustanovení zpracovává čl. 7 písm. d) směrnice č. 770/2019.

Bez ohledu na to, zda byla aktualizace ujednána, odpovídá poskytovatel vždy alespoň za to, že si digitální služba uchová vlastnosti podle § 2635d po celou dobu, po kterou má být poskytována. To se promítá do jeho povinnosti digitální službu v potřebném rozsahu aktualizovat, ačkoli je odpovědnost poskytovatele patrná již z § 2635d odst. 1 (úvodní část ustanovení). Strany se mohou dohodnout, že aktualizace poskytovány nebudou; pro takovou dohodu platí stejný režim jako pro vyloučení tzv. objektivních požadavků na soulad. Jedná se o transpozici čl. 8 odst. 2 směrnice č. 770/2019.

V odstavci 3 se stanoví povinnost poskytovatele digitální služby upozornit uživatele na dostupné aktualizace a poučit jej o důsledcích, které jejich neprovedení může pro uživatele mít.

Jestliže se uživatel rozhodne, že nenainstaluje aktualizace, které jsou pro bezvadnost služby nezbytné, nemůže očekávat, že digitální služba bude i nadále odpovídat smlouvě. Odstavec 4 je promítnutím čl. 8 odst. 3 směrnice č. 770/2019.

§ 2635e

Ustanovení upravuje otázku důkazního břemene v případě výskytu vady. S ohledem na specifickou a složitost digitálních produktů směrnice č. 770/2019 stanoví, že důkazní břemeno stran existence vady, která se vyskytla v ujednané době, nese poskytovatel digitální služby (čl. 13).

Vada digitální služby může mít svou příčinu i na straně uživatele. Poskytovatel tedy může domněnku vyvrátit, prokáže-li, že uživatel nemá potřebné technické vybavení nezbytné k bezvadnému fungování digitální služby, ačkoli jej na jeho potřebu před uzavřením smlouvy upozornil. K tomu mu uživatel musí poskytnout nezbytnou součinnost.

§ 2635f

Ustanovení upravuje práva z vadného plnění. Oproti hierarchii známé ze spotřebitelské koupě není v případě digitálních produktů rozlišováno mezi odstraněním vady opravou a výměnou

(to je ponecháno na volbě poskytovatele). Přechod k prostředkům nápravy z druhého stupně je jinak shodný jako v případě zboží.

§ 2635g

Staví se na jisto, že uživatel není povinen hradit odměnu za dobu, po kterou byla digitální služba poskytována vadně.

§ 2635h

Ustanovení upravuje některé povinnosti stran v případě, že uživatel vypoví závazek podle § 2635f odst. 3. Jedná se o transpozici čl. 16 směrnice č. 770/2019.

V odstavci 1 se stanoví povinnosti poskytovatele digitální služby stran obsahu, který byl uživatelem vytvořen při užívání digitální služby. Kromě výjimek uvedených v písmenech a) až d) nesmí poskytovatel tento obsah užívat. Co se týče osobních údajů uživatele, které poskytovatel získal při užívání digitální služby, postupuje poskytovatel podle relevantních právních předpisů (tj. GDPR). Práva na výmaz údajů a jejich přenositelnost nejsou touto úpravou nijak dotčena.

V odstavci 2 se stanoví právo uživatele na vydání obsahu, který vytvořil při užívání digitální služby, nebo které jejím prostřednictvím uchovával (např. upravené video soubory).

§ 2635i

Ustanovení stanoví povinnost uživatele odevzdat hmotný nosič, který mu byl spolu s digitální službou dodán.

§ 2635j

Jde o společné ustanovení upravující čas a způsob vrácení bezdůvodného obohacení a přiměřené slevy ze strany poskytovatele.

§ 2635k

Ustanovení stanoví podmínky změny digitální služby (čl. 19 směrnice č. 770/2019). Jiné změny digitální služby, než kterými jsou aktualizace podle § 2635d, je třeba ve smlouvě zvlášť ujednat a dodržet podmínky stanovené v tomto ustanovení. Pravidla o změně digitální služby se nevztahují na případy, kdy strany uzavírají novou smlouvou.

Předně musí být ve smlouvě pro takovou změnu ujednán spravedlivý důvod. Ten může být dán například potřebnými technickými změnami s ohledem na přizpůsobení digitální služby novému technickému prostředí nebo zvýšenému počtu jejích uživatelů. Změna musí být pro uživatele zdarma a musí mu být včas oznámena.

V případě, že by se změna negativně projevila na užívání digitální služby ze strany uživatele, má uživatel právo závazek vypovědět (odstavec 2), ledaže mu poskytovatel umožní ponechat si bezvadnou službu i beze změny (odstavec 3). Na změnu musí být uživatel upozorněn v textové formě v přiměřené době před provedením změny a musí být poučen o svém právu vypovědět závazek nebo si digitální službu ponechat beze změny [odstavec 1 písm. d)].

Odstavec 4 transponuje čl. 3 odst. 6 alinea 2.

§ 2635l

Ustanovení zakotvuje výjimky z působnosti směrnice č. 770/2019 (čl. 3 odst. 5).

Písmeno a), ač se na první pohled jeví nadbytečným, se navrhuje zachovat, neboť v praxi často vyvstávají otázky tohoto typu. Může se jednat o různé odborné služby, jako jsou například předkladatelské, architektonické, právní nebo jiné poradenské služby, které prakticky poskytuje podnikatel osobně, přestože jsou digitální prostředky použity pro předání výsledku služby.

Písmeno b) vylučuje z působnosti úpravy poskytování služeb elektronických komunikací, které jsou zvlášť upraveny v samostatném zákoně. Ustanovení o digitální službě však dopadají na tzv. interpersonální komunikační služby nezávislé na číslech. Jedná se o služby, které umožňují komunikaci mezi osobami prostřednictvím internetu (jako je například elektronická pošta či chat).

Písmeno c) vylučuje z působnosti úpravy poskytování zdravotních služeb ve smyslu směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/24/EU. Ustanovení o digitální službě však dopadají na digitální služby (digitální obsah), které představují zdravotnický prostředek, jako jsou například zdravotnické aplikace, jestliže uživatel může tento zdravotnický prostředek získat bez lékařského předpisu nebo jej neposkytuje zdravotnický pracovník.

Písmeno d) vylučuje z působnosti úpravy poskytování služeb hazardních her, loterií a sázek.

Písmeno e) vylučuje z působnosti úpravy poskytování finančních služeb (viz § 1841 OZ).

Písmeno f) vylučuje z působnosti úpravy poskytování svobodného a „open source“ softwaru, u něhož je otevřeně sdílen zdrojový kód a uživatelé mohou tento software nebo jeho pozměněné verze svobodně prohlížet, užívat, měnit a dále šířit, který poskytován zdarma, případně jsou-li získávané osobní údaje uživatelů využívány pouze pro účely zlepšování bezpečnosti, kompatibility nebo interoperability tohoto softwaru.

Písmeno g) vylučuje z působnosti úpravy poskytování digitálních služeb (digitálního obsahu), které jsou poskytovány veřejnosti jako součást uměleckého představení nebo jiné akce, například digitální kinematografické promítání nebo audiovizuální divadelní představení. Ustanovení tohoto oddílu se však použijí, je-li digitální služba (či obsah) poskytována prostřednictvím přenosu signálu (např. digitální televize).

Písmeno h) vylučuje z působnosti úpravy poskytování informací, které jsou předmětem ochrany práva autorského, podle § 14a zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.

Pravidlo upravené v odstavci 2 míří na případy, kdy je digitální služba (či digitální obsah) poskytována v „balíčku“ s různými dalšími službami či zbožím. Například se může jednat o koupi elektronického vybavení a poskytování služby digitální televize. Ustanovení o digitální službě se použijí pouze na tu část smlouvy, která se týká poskytování digitální služby (obsahu).

§ 2635m

Je-li uživatelem spotřebitel, je třeba s ohledem na čl. 22 směrnice č. 770/2019 zakotvit toto pravidlo. Pro spotřebitelské smlouvy se také obdobně odkazuje na aplikaci pravidla o právu postihu podle § 2174b.

Body 46 a 47 (§ 2619)

Navrhovaná změna reaguje na změny navrhované v úpravě záruky za jakost (v obou variantách).

Body 48 a 49 (§ 2629)

Změna navazuje na zúžení věcné působnosti pododdílu o koupi zboží v obchodě. Navrhuje se zachovat stávající standard ochrany a domněnku existence vady při převzetí stanovit na dobu dvou let. Dále se v odstavci 1 navrhuje sjednotit terminologii s obecnou úpravou v § 1921 a 1922 OZ.

Bod 50 (§ 3015)

Aktualizace seznamu prováděných předpisů.

K článku II

Účinnost právní úpravy se navrhuje stanovit k 1. 1. 2022. Od tohoto dne musí dle směrnice členské státy uplatňovat nová harmonizovaná pravidla.

K článku III

Na právní poměry, jakož i na práva a povinnosti z nich vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se použije doposud platná právní úprava.

Výjimka platí pro poskytování digitálních služeb a poskytování digitálního obsahu (čl. 24 odst. 2 směrnice č. 770/2019). Na plnění, k němuž dojde po účinnosti tohoto zákona, se použije nová právní úprava. To neplatí pro ustanovení o změně digitální služby (obsahu) a o právu postihu; ta se použijí jen smlouvy uzavřené po dni nabytí účinnosti tohoto zákona. Tato výjimka neplatí pro věci s digitálními vlastnostmi. V jejich případě je třeba závazek posuzovat jako celek – nová právní úprava se použije jen na kupní smlouvy uzavřené po dni nabytí účinnosti tohoto zákona.